

NOVICE

Leto VII. - št. 33

KOČEVJE 17. avgusta 1962

Cena 20 din

Stanovanjska skupnost Ribnica

BORBA SERVISOV S PRIVATNIKI

Pomen in namen stanovanjskih skupnosti poznamo. Ustanovljene so bile v pomoč prebivavcem, ukvarjale pa naj bi se z različnimi komunalnimi problemi, ustanovljale servise, organizirale izobraževanje odraslih, oskrbo starih in onemoglih, nego bolnika, otroško varstvo itd. — Ribniška stanovanjska skupnost, o kateri bomo govorili v pričujočem sestavku, je bila ustanovljena jeseni 1959. leta in je pri tem le delno uspešna, ker so se orientirali predvsem na ustanavljanje servisov za pomoč gospodinjstvom. Za ostale dejavnosti jim primanjkuje sredstev. Bolj bi morali sodelovati z njimi odgovarjajoči referati ObLO, angažirati pa bi se morali tudi prebivavci sami in jim pomagati s predlogi. Stanovanjska skupnost kot organ upravljanja od strani državljanov v tem primeru ni dosegla zaželenega uspeha.

V okviru skupnosti deluje več komisij: odbor za finančno-materialno kontrolo, komisija za komunalna in servisna vprašanja (le-ta ni prišla do pravega izraza), komisija za otroško varstvo in letovanje (delovala je, ko so reševali vprašanje finansiranja otroškega vrteca), komisija za socialna vprašanja je delala le tedaj, ko so določevali višino prispevka za varstvo otrok, ter komisija za potrošniške svete.

Potrošniški svet je bil v Ribnici ustanovljen pred poldrugim letom, vendar se ni niti sestel, člani pa so odklonili vsako sodelovanje. Da bi razgibali potrošniški svet, so ustanovili to komisijo, ki pa je tudi zaspala spanje pravičnega. Pri tem se nam vsiljuje vprašanje, zakaj je zamrlo delo potrošniškega sveta. Odgovor je preprost, vendar nerazumljiv: ljudje se namreč nočejo vtikati v te stvari, bojijo se zamere itd. (ne pozabimo: kritizira vsak, toda le skrivaj, javno

se boji!), po drugi strani pa je uspeh potrošniškega sveta odvisen od aktivnega sodelovanja in razumevanja trgovskega ali gostinskega podjetja in pa od realizacije predlogov, ki jih je svet dal, n. pr. trgovskemu podjetju. Pri vsem tem pa vemo, da je vprašanje, ki bi jih lahko obravnaval potrošniški svet, zelo veliko (cene, postrežba v gostinskih in trgovskih lokalih, zaloga blaga v trgovinah, čistoča, pomanjkanje kruha itd.). Neaktivnost ribniškega potrošniškega sveta dokazuje, da so se premalo zavzele za njegovo delo vse merodajne organizacije, pa tudi stanovanjska skupnost! Stanovanjska skupnost bi morala skrbeti tudi za te probleme, kajti to spada v njeno delo...

Ribniška stanovanjska skupnost je ustanovila več servisov, in sicer mehanični servis, radio-elektro servis, krpavnico in šivavnico (z zbiravnico za kemično čiščenje), obrat družbene

prehrane in otroški vrtec. Če analiziramo delo oziroma probleme servisov, ugotovimo dve stvari: pomanjkanje prostorov, predvsem pa sredstev, sredstev.

Mehanični servis se je doslej boril s finančnimi problemi, pa tudi dela ni imel dovolj. Šele letos so uspeli dobiti milijon dinarjev kredita za obratna in osnovna sredstva. Nakupili so nekaj orodja in opreme ter rezervni material. Med drugim so dobili tudi Tomosov servis; ravno s tem servisom pa imajo težave, ker jim ne pošljejo dovolj rezervnih delov. Ljudje tudi precej skeptično gledajo delavnico, lahko bi rekli, da ji ne zaupajo toliko kot bližnjemu privatniku. Zgodi se, kar se zgodi le redko, da je namreč servis zaradi pomanjkanja materiala in nezaupanja strank v neenakem, skoraj podrejenem položaju do privatnika! Poleg tega je v Ribnici precej sušmarjev, ki odvzemajo delo servisu. Zal občina na vse to doslej še ni reagirala.

Vsekakor pa je delo mehaničnega servisa uspešno in so ljudje z njim zadovoljni. Spomladi nameravajo napraviti pred servisom tudi perišče za avtomobile ter dobiti Pretisov servis in servis za avtomobile.

V najbolj kritičnem položaju je radio-elektro servis, ki obstaja okrog devet mesecev. Le-ta se je najprej boril s pomanjkanjem sredstev in materiala, sedaj pa ima absolutno premalo dela. Tudi tu se je pričela odkrita borba med servisom in privatnikom. Marsikdo se izgovarja, da za servis ne ve (in odda radioaparate v popravilo privatniku!), čeprav so bili ljudje zanj večkrat obveščeni. Da izgovor ne drži, dokazuje tudi dejstvo, da nosijo ljudje radioaparate in gospodinjske stroje v servis celo iz Lašč, Poljan, Loškega potoka in Kočevske Reke, samo iz Ribnice ne! Verjetno je vsak komentar o odnosu prebivavcev do radioservisa, ki je bil ustanovljen zaradi njih, odveč...

Torej ni čudno, da se je pričela ostra borba med privatnim in družbenim sektorjem. Žal je v Ribnici še vse preveč zanimanja in podpiranja privatizma. Tak servis z minimalnimi sredstvi seveda ne more uspeti v tako kratkem času; nuditi mu je treba vso podporo in razumevanje. Če bi bilo tako, ne bi

Obisk pri SGP »Zidar«

LETOŠNI PLAN — 920 milijonov dinarjev brutoprodukta. Plan za I. polletje 336 milijonov dinarjev brutoprodukta, od tega: gradbišče Kočevje 150 milijonov, doseženo 156 milijonov dinarjev, gradbišče Ljubljana 95 milijonov, doseženo 75 milijonov dinarjev in gradbišče Reka 91 milijonov, doseženo 70 milijonov dinarjev.

Doseženo v I. polletju 302 milijona dinarjev brutoprodukta (tu ni zajeta ostala dejavnost — avtopark s prevozi — kar zneso še nadaljnjih 38 milijonov dinarjev).

OSEBNI DOHODKI v prvem polletju lani 88,5 milijona dinarjev, v prvem polletju letos pa 80,5 milijona dinarjev, se pravi za 10 odstotkov manj. Za 10 odstotkov se je znižal tudi brutoprodukt v primerjavi s prvim polletjem lani, medtem ko se je število zaposlenih znižalo od 468 na 359.

SKLADI: Leta 1958 je šlo na sklade 108.000 dinarjev, leta 1959 — 4 milijone 282.000 dinarjev, leta 1960 — 16 milijonov dinarjev in leta 1961 — 34 milijonov dinarjev. Letos nameravajo obdržati enako razmerje med skladi in osebnimi dohodki, kot so ga imeli lani.

EKREM TOPOLOVIČ UPRAVLJA KONZOLNO DVIGALO

Nadaljevanje na strani 3

mogli zapisati, da v servisu popravni na dan en radioaparati in 0,7 gospodinjskega stroja, čeprav bi lahko napravil mnogo več...

Krpavnica in šivavnica dobro dela, le notranjo organizacijo bi bilo treba izpopolniti in dvigniti storilnost.

Z izgubo dela tudi Obrat družbene prehrane, ker ima premalo dnevnih obrokov (okrog 200 toplih obrokov in 50 kosil). Izgubo so povečale tudi letošnje visoke cene prehranskih artiklov (fižol je n. pr. 160 din kilogram, krompir 120, solata 250, močno pa se je podražila tudi mast). Ljudje, ki se tu hranijo, nočejo ali ne morejo razumeti težav in za denar, ki ga dajo,

preveč zahtevajo. V glavnem pa so ljudje s prehrano zadovoljni. Z malo razumevanja sindikalnih podružnic in podjetij bi se število obrokov lahko zvečalo, s čimer bi odpadla večina problema kuhinje.

Prostor obrata družbene prehrane (nekdanja internatska kuhinja) sploh ne odgovarja higienskim zahtevam. Ker pa je obrat za Ribnico neobhodno potreben, saj se v njem hranijo delovni ljudje, bi morala vsa podjetja pričeti razmišljati o skupni gradnji modernejšega in vsem higienskim principom odgovarjajočega prehranbenega obrata.

Ostane nam še Vrtec, kjer je glavni problem pomanjkanje prostorov. Sedaj imajo samo en prostor, v katerem so otroci od drugega do šestega leta starosti. Zato tudi ne morejo uvesti sistematičnega dela z otroci. Če bi imeli boljše in več prostorov, bi lahko organizirali tudi varstvo šolskih otrok.

V vrtcu je 30—35 otrok, pozimi pa jih je okrog 50. Tudi tu so imeli nekaj časa težave s finančnimi sredstvi, dokler jim ni občina odobrila 600.000 din dotacije, ostalih 40% pa krijejo

starši. Ravno pri tem je treba pripomniti, da bi morali najprej vzgojiti nekatere starše, da bi pokazali za to ustanovo večje zanimanje in razumevanje in da ne bi gledali otroka le skozi dinar!

Kakšna je končna ocena našega obiska pri ribniški Stanovanjski skupnosti? Ugotovili smo, da se nekateri trudijo, da bi napravili čim več in nudili gospodinjstvom čimveč olajšav. Žal imajo pri odgovornih forumih premalo podpore, nerazumljiv pa je tudi odnos nekaterih članov sveta, ki se izogibajo dela (že dve zadnji seji nista bili sklepni!). Vsekakor pa lahko pričakujemo, da bodo vse probleme lahko zadovoljivo rešili, da bodo prišli njihovi servisi na zeleno vejo in bodo res v pomoč širokim množicam, da pa bo tudi sama skupnost razširila svoje delo na vsa tista področja, za katera je ustanovljena.

(več)

KOMISIJA NA DELU

Komisija za osebne dohodke in razdeljevanje čistega dohodka pri ObLO Kočevje prav te dni pregleduje dokumentacijo za ključnih računov raznih organizacij in ustanov za leto 1961. V kratkem bodo z delom končali in podjetjem sporočili, kakšna nesorazmerja so se pojavila pri delitvi čistega dohodka. Do sedaj komisija še ni zasledila prevelikih razponov pri delitvi čistega dohodka. Bolj kritični so osebni dohodki, ki znašajo pri nekaterih podjetjih manj kot petnajst tisoč dinarjev, kar pa je vsekakor premalo. Komisija je zato na eni zadnjih sej sklepana, da se vzame kot orientacijski znesek 15.000 din. S tem pa ni rečeno, da bo vsak dobil to vsoto, če bo delal ali ne. S

tem mu bo le omogočeno zaslužiti ta znesek. Seveda bi morala podjetja analizirati vsa tista delovna mesta, kjer dobijo delavci najnižje osebne prejeme.

V letošnjem letu so postavljene posebne norme, ki zahtevajo, da se dohodek deli v skladu s produktivnostjo in je posebna metodologija za izračunavanje delitvenih razmerij. Zato morajo podjetja vsklajati osebne dohodke s predpisi. Lansko leto teh norm ni bilo, kar pa je zelo kvarno vplivalo na razdeljevanje.

Komisija bo začela tudi pregledovati pravilnike, ki so jih morala podjetja popraviti do 31. julija 1962.

Tudi letos je prišlo iz tujine veliko naših rojakov izseljencev na obisk v staro domovino. Domovina in vsi naši delovni ljudje jih z velikim veseljem sprejemajo, saj so del naše domovine, nas samih. Pot življenja jih je vodila v daljne tuje kraje po Evropi, Ameriki in Avstraliji, domovina pa je bila vedno v njihovih srcih in niso je mogli pozabiti. Hrepenenje po naših poljih, logih in gozdovih, gorah in planinah, vaseh in mestih, znanih in prijateljskih je vedno gorelo v njihovih srcih. Neutešljivo je to hrepenenje za vsakega človeka, ki spoštuje samega sebe, svoj rod in domovino.

Marsikdo od nas, ki smo vedno doma v domovini, ne zna morda tako visoko ceniti domovine, kakor jo cenijo naši rojaki, ki so morali zapustiti svoj rodni krov. V težavah življenja po daljnih tujih krajih niso imeli ljubezni očeta in matere, brata ali sestre, ki bi jim nudili svojo pomoč. Vse zapreke so morali premagovati sami, da so se v svetu znašli in uveljavili. Morali so biti močni, če so hoteli živeti, slabičev tujina ne mara, ker nima zanje razumevanja. Močni in

Pozdravljeni rojaki na obisku v domovini

vztrajni ljudje so si v tujini ustvarili pogoje za življenje, slabi so odpadli in se niso vrnili nazaj v domovino nikoli več. Vsi naši rojaki, ki pridejo na obisk v domovino, so morali prehoditi težko pot. Slednji ima za seboj trdo šolo življenja, ki je bila kruta in neizprosna. Vztrajali so in se v svetu tudi uveljavili. Domovine pa niso pozabili in zato je vedno radi obiskujejo in s tem polejšijo svoje hrepenenje po domači zemlji, ki jih je rodila. Domovina jih vedno rada sprejema kot svoje lastne otroke, katerih ne more nikoli pozabiti. Naši delovni ljudje ne morejo nikoli pozabiti svojih otrok, bratov in sester, ki so odšli z doma.

Naša socialistična domovina, ki se je rodila v ognju NOB, zna ceniti veliko ljubezen, ki so jo do nje pokazali naši rojaki izseljenci v najtežjih dneh naše zgodovine kot zvesti sinovi in hčere našega naroda. Zato rojake v povojnem času vedno z veseljem sprejema, ko prihajajo na obisk v svoj rodni kraj.

Za organizacijo in povezavo z rojaki skrbi Izseljenska matica, da se na obisku v domovini počutijo čimbolj spreščeno in zadovoljno. Tudi v Kočevju obstaja podružnica Izseljenske matice.

V nedeljo, 19. avgusta bo pododbor Izseljenske matice v Kočevju organiziral v Prelesju ob Kolpi srečanje z rojaki, ki so v teh dneh na obisku v domovini. Odhod iz Kočevja v Dol bo v nedeljo ob 7. uri zjutraj izpred avtobusne postaje. Za prevoz je preskrbljeno, poverjeniki Izseljenske matice zbirajo prijave. Podružnica Izseljenske matice v Kočevju vabi vse rojake, ki so v občini Kočevje in drugod, da se tega srečanja udeležijo, kakor tudi svoje člane Izseljenske matice.

Prelesje ob Kolpi je lep, prijeten in miren kraj. Rojaki, znanci in prijatelji se bodo lahko pogovorili, za jedačo in pijačo po lastni ceni pa bo tudi preskrbljeno.

V teh pasjih dneh

KLJUB TEMU, DA JE KOPANJE V KOČEVSKI RINZI PREPOVEDANO, JE NAJTI NA NJENIH BREGOVH, MLA-KAH IN LUZICAH MNOGO KOPAVCEV, KI BI RADI UTEKLI AVGUSTOVSKI VROČINI. RINZA JE KAJ SLABO NADOMESTILO ZA PRIJETNO KOPANJE. VENDAR KOČEVJE VERJETNO ŠE DOLGO NE BO DOBILO SVOJEGA KOPALIŠČA. TO BO ZGRAJENO ŠELE TEDAJ, KO BO DOVOLJ VODE, KI NAJ BI JO DAL VODOVOD. TREBA PA JE POUČARITI, DA VODE PRIMANJKUJE CELO ZA PITJE. SAMA GRADNJA NOVEGA BAZENA PA BI STALA OKROG 100 MILIJONOV DINARJEV

Kako si zamišljamo proizvodno sodelovanje med Kmetijsko zadrugo in individualnim proizvajavcem ter kakšen namen naj ima?

Znano je, da je naša država še vedno agrarna, kljub temu, da smo napravili velik korak v gradnji industrije, s čimer se je bistveno spremenila struktura prebivalstva in analogno k temu tudi potrošnja prehrabnih artiklov. Iz dosedanje prakse vřdimo, da smo še vedno vezani na uvoz pšenice in občasno tudi krompirja. Današnja kmetijska in celotna gospodarska politika FLRJ pa zahtevata povečanje pridelkov ravno teh artiklov, ki so osnovnega življenjskega značaja in tako prihraniti družbi dragocena devizna sredstva.

Ta naloga pa ni postavljena samo kmetijskim posevkom in ekonomijam kmetijskih zadrug, ampak tudi kmetu — proizvajavcu, ki naj bi na njegovih površinah, brez kakakega posebnega povečanja površin, zasejenih z žiti, pridelal večje količine. Do boljših hektarskih donosov pa je mogoče priti edino na ta način, da se poveže s kmetijsko zadrugo preko kooperacije. Na ta način bo naš kmetovavec prišel do kvalitetnega semena, do pravilne uporabe umetnih gnojil, kakor tudi do pravilne in pravočasne uporabe zaščitnih sredstev ob uporabi sodobne mehanizacije, ki jo ima zadruga. Če bi se naši kmetovavci res poslužili možnosti, ki jim jih nudi zadruga preko svoje strokovne službe brez kakršnih koli stroškov, bi imeli od tega vidno korist. Nikakor ne smemo dopustiti, da bi prišlo do takšnih pojavov, kot lani pri posamez-

Kooperacija v ribniški dolini

nih kmetovavcih, ki niso hoteli naročiti novega priznanega semena pšenice, ampak so sejali že izrojeno seme. Posledica tega je slaba kaljivost in slab hektarski donos in seveda tudi jeza in negodovanje. Nikakor pa noče priznati, da je on glavni krivec, ker se upira vsem novostim in izsledkom sodobne agrotehnike in ker ne posluša navodil oziroma nasvetov strokovnjakov kmetijske zadruge.

Zelo važen vzrok nizkih pridelkov visokorodnih sort pšenice je ta, ker kmetje ne dognujejo ob pravem času in s pravimi gnojili. Kako se izplača zimsko dognovanje, nam dokazuje primer na posestvu Ugar, kateremu je uspelo, kljub izredno neugodni zimi z uporabo sodobne agrotehnike obdržati pridelke na primerni višini. Klasje je znatno daljše kot na pšenicah, kjer ni bilo dognovanje. Razumljivo je torej, da bo tudi pridelek večji.

Kmetijska zadruga Ribnica ima za sezono 1962/63 strokovno službo organizirano tako, da bodo vsakega kmetovavca, ki je izpolnil kooperacijsko pogodbo, obiskali doma ter dali potrebna navodila. Še bolj je pa bilo, da bi se kmetovavci sami zglašali v tehnični pisarni kmetijskega odseka zadruge in se tam pogovorili o vseh problemih v zvezi s pogodbenim sodelovanjem.

Prosimo vse kmetovavce, naj se preko pogodbenega sodelovanja poslužujejo mehanizacije in strokovne službe ter priznanih gnojil in semen. Le na ta način so jim zagotovljeni večji pridelki in vzporedno s tem tudi večja materialna osnova. Doseženi bodo tudi večji tržni viški, s katerim bo vsak koristil sebi in družbi. Zavedati pa se moramo da kdor ničesar zemlji ne da, ne more od nje tudi kaj več zahtevati.

K.

Med balami v tekstilani

Naj bo tako ali tako, res je, da smo tudi moški, čeprav malo nerodni, tudi ničurni v izbiri blaga po trgovinah. Veliko je mož, ki jim ženske izbirajo obleke, ker so, po domače, dedci tako nerodni, da ga še v tem polomijo, pravijo ženske, ki imajo pri oceni blaga veliko večji čut. So pa tudi moške, ki si sami izbirajo blago za oblačila, blaše in morda še perilo. V trgovinah pa sem opazil, da ženske zbirajo blago moškim, čeprav so bili ti tudi poleg. No, o tem bi lahko več povedali naši trgovci.

Pred dnevi me je pot zanesla v Tekstilano. Po ogledu novega dimnika mi je tovariš dejal:

»Pa stopi še v naše skladišče, boš videl, kakšno blago izdelujemo.«

Rečeno — storjeno. V skladišču smo dobili nekaj delavcev, ki so delali med policami, na katerih so bile bale različnega blaga. Jaz, laična neroda, sem kar ostrmel, ko sem zagledal bale blaga različnih barv in vzorcev.

»Uh... Iz tega bi bila pa kar lepa obleka, iz onega pa plašč, v to odejo bi se bilo pozimi kar prijetno zaviti,« sem pomislil, ko sem gledal to blago.

Po precej visokih policah so zložene bale mehkega rdečega blaga, ki je pripravljeno za izvoz. To blago pošiljajo v ZDA preko konfekcije Partizan v Beogradu. Kolektiv se je obvezal, da bo izdelal 27.000 metrov tega blaga.

Blago za ženske obleke, zavito v celofan z etiketami o kvaliteti in JUS, je različnih barv in vzorcev. Blago za plašče, odeje, pakirano v polivinilaste vrečke in v kartone po 40 kosov skupaj, je pripravljeno za otroke. Cele skladowice odej za odrasle. Bristol za pomladanske in jesenske plašče, ki ga je 60 bal za ženske plašče in moške suk-njiče, je dobilo na trgu vse priznanje od potrošnikov kot kvalitetno blago. Zaloga za nepoznavce je kar precej velika,

Ribniški grad, v katerem bodo prireditve v dneh ribniškega festivala

PRI GOZDARJIH V MOZLJU

Bil je delovni dan dopoldne, ko smo prišli na Gozdno upravo Mozelj. V pisarnah je bilo vse polno ljudi; imeli so dan obracunov o izvozu lesa. Prišli so vsi revirni vodje, ki so marljivo analizirali številke o kubikih lesa.

Upravnik ing. Cvetko je bil preveč zaposlen s tovariši in nisimo ga nadlegovali; o delu in življenju delovnega kolektiva GU Mozelj so nam pripovedovali ostali.

Območje Gozdne uprave je precej veliko, saj poteka meja od Livoda, Črnege potoka, Mozolja, Knežje lipe, preko Predgrada, Bukove gore, Koprivnika, Rajhenaua do Oneka in Dolge vasi. S posameznimi gozdnimi parcelami pa sega še v Miklarje in Tančo goro. Po vsem tem območju so raztreseni delovni ljudje. Pogoji delavcev v gozdovih so se izboljšali. Lepo urejene gozdne kočice so primerne za bivanje. Nekdanje težko delo je olajšano z motorizacijo, ki posega danes v vse gozdove. Nove ceste so olajšale tudi prevoz lesa, da se ni več treba tako mučiti.

Delavci so povečini domačini. Več delavcev je prišlo na delo še pred leti od Kolpe in Čabranke, pa tudi iz Bosne in drugih krajev, ki so postali že stalni delavci na tem območju. Delovni kolektiv je stabiliziran in ni več toliko sezonskih delavcev, kot v prvih povojnih letih. Ljudje so našli v območju GU Mozelj svoj drugi dom in so kar zadovoljni.

Največ delajo drv, bukov in jelove hlodovine in vse skupaj vozijo v Kočevje. Poleg izkoriščanja gozdov skrbi kolektiv tudi za nego gozdov, ki so osnova njegove dejavnosti.

Delovnih in življenjskih problemov je vedno dovolj in kolektiv jih uspešno rešuje. Organizacija dela se izpopolnjuje, ker je strokovni kader zelo dober. Ves kolektiv posveča pod skrbnim vodstvom vso skrb gozdovom in napredek je viden povsod, pa naj bo to v izkoriščanju ali pa negi gozdov.

PROBLEMI LJUDI V MOZLJU IN NJIHOVO ŽIVLJENJE

Družbene organizacije in organi so v Mozlju med najbolj aktivnimi v občini. Krajevni odbor ima seje po potrebi in vse probleme svojega območja uspešno rešuje, brez kakršnih posebnih intervencij ObLO Kočevje. Največ težav imajo z vodovodom, ki ga rešujejo sami.

V Mozlju bo z novim šolskim letom okrog 20 otrok za višje ravnade osemletke. Kako se bo rešilo to vprašanje, ljudje ne vedo. Sami ne zmorejo stroškov za prevoz otrok v Kočevje; to bodo morali rešiti z ObLO Kočevje, ker je za otroke 10 in več kilometrov le predaleč za peš v šolo.

V Mozlju je tudi poštna službenka, ki ima kar precej prometa. V območju pošte so vasi Mozelj, Rajndol, Knežja lipa, Spodnji log, Prelesje, Kočarji, Suih in Kačji potok. Največ je prometa s telefonom, potem pa pisemski in denarni promet.

Kolesarnica v Ribnici

Problem parkirnega prostora za avtomobile in motorna kolesa v Ribnici je že takorekč rešen, saj je voznikom na razpolago dovolj prostora, le kolesarji ne morejo nikjer varno spraviti svojih vozil. Pri tem mislimo kolesarje, ki pridejo v Ribnico na večerne prireditve ali v kino. Prireditev je ali bi vsaj moralo biti

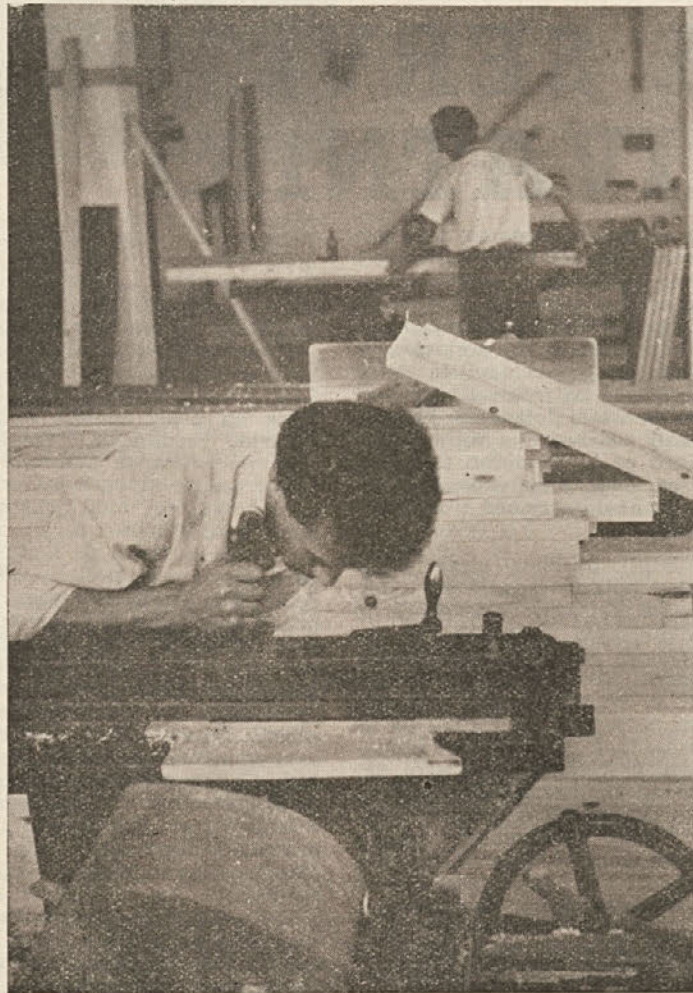
prevedano, pa tudi varno ni. Še večji problem bo nastal v dneh II. ribniškega festivala, ko bo verjetno obiskalo vsako prireditve precej kolesarjev.

Kolesarji smo doslej puščali kolesa kar po dvoriščih, seveda če so bili prebivalci toliko prijazni, da so to dovolili. Toda priznati je treba, da ne moremo zahtevati od ljudi, da bi čuvali

Ljudje hodijo iz vseh vasi po pošto sami, ker je premalo pošiljk, da bi mogli namestiti še pismonoša. Vasi so redko naseleljene in je v nekaterih samo nekaj družin.

V gostinskem obratu smo dobili zgovornega Ivota Tonuta, ki je doma blizu Gorice. V Mozlju je že 13 let. Zaposlen je kot mizar na GU Mozelj in je z delom kar zadovoljen. Je poročen in ima tri otroke. Bil je na dopustu in je povedal marsikaj iz njegovega dogodkov polnega življenja.

Ljudje so vsi zaposleni in tu ni brezposlenih. Sedaj imajo delo še otroci, ki z geometri merijo zemljo.

V novih prostorih Opreme

OPREMA V NOVIH PROSTORIH

V začetku julija sta se sselila v nove prostore podjetja »Oprema« iz Kočevja pri Kemični tovarni papirniški in steklarski oddelek, konec meseca pa še mizarji in pleskarji. Zdej so končno vsi Opremini obrati pod isto streho.

Stavbo, ki je bila do skrajnosti uničena in tik pred razpadom, je dodelil podjetju Občinski ljudski odbor. Prejšnji lastniki je namreč niso dobro vzdrževali. Samo preureditev strehe na tej stavbi je veljala 5 milijonov dinarjev, celotna doslej opravljena rekonstrukcija pa 44

milijonov dinarjev, od katerih je največ (30 milijonov) prispeval Občinski ljudski odbor, ostalo pa okraj in podjetje samo. Za dokončno preureditev zgradbe (za gradbeno in obrtna dela) pa bi potrebovali še 35 milijonov dinarjev. Stroji, ki jih nujno potrebujejo, bi veljali 5 milijonov dinarjev in načrti za preureditev preko 3 milijone dinarjev. Celotna rekonstrukcija bo torej stala preko 87 milijonov dinarjev.

Prenovitev bi morala biti po planu končana do leta 1963, a ne bo, ker podjetje nima potrebnih sredstev. Postopoma jih bodo ustvarili sami in začeli z nadaljnjim obnavljanjem šele čez dve leti.

Z novimi prostori pa so si pridobili tudi boljše delovne pogoje. Po predvidevanjih se bo proizvodnja povečala za 15 do 20 odstotkov. Seveda pa si bo moral delovni kolektiv prizadevati predvsem, da bi znižal tudi proizvodne stroške (seveda ne na škodo kvalitete in storilnosti), ker bo le tako podjetje lahko napredovalo. Podjetje tudi želi, da bi stopilo z različnimi drugimi podjetji v kooperacijo.

STOP NA CESTI NISI SAM!

Zadnja leta se je motorizacija v naših krajih močno povečala. Avtomobilov in motorjev je vedno več, moped pa vozi že skoraj vsak otrok. Z večjim številom uporabnikov cest pa se je povečala tudi nevarnost na cestah, posebno pri nas, ki se ne moremo po-

hvaliti ravno z najboljšimi cestami. Le majhna neprevidnost, prešerno, véasih naravnost izzivalno zaupanje v lastne zmožnosti in znanje — in nesreča je tu. Nesreča, ki na srečo navadno nima težjih posledic, pogosto pa terja polomljene ude, pretres možganov in težjo gmotno škodo, če ne celo življenje... Posebno velika gneča je na cestah ob nedeljah in praznikih, ko so ljudje, posebno v večernih urah, pogosto vinjeni. V takih primerih ni nič čudnega, če pride do prometnih nesreč.

V razgovoru z nekaterimi člani komisije za varnost prometa v Ribnici smo izvedeli, da je bilo v Ribniški dolini preteklo leto blizu 60 prometnih nesreč, od tega ena smrtna. Lansko leto je bilo v okrajnem merilu več prometnih nesreč na področju kot pa v mestih, to pa predvsem zaradi slabših cest. (Še pred nekaj leti je bilo v Ribnici le okrog 15 vozil, sedaj pa jih je čez 300, ne računajoč številne mopede.)

Komisija za varnost prometa v Ribnici je preteklo leto pokazala precejšnjo dejavnost predvsem na šolah, kjer so imeli različna predavanja. Namen dela komisije je v glavnem preventivna prometna vzgoja, ker je treba ljudi vzgajati že od mladih nog.

Ugotovili so, da je bilo preteklo leto število nesreč kljub povečani motorizaciji preveliko. In v čem ljudje največ grešijo na cesti? Pri tem je več faktorjev, ki jih je vredno omeniti. V prvi vrsti je še vedno veliko ljudi brez vozniških dovoljenj in potrdil o znanju prometnih predpisov. Najbolj nedisciplinirani so mopedisti. (Naj omenimo kar na tem mestu, da so izpiti za mopediste vsak petek od 16. do 18. ure v pisarni AMD Ribnica.)

Še vedno so velik problem na cesti vinjeni vozniki in to v glavnem prvega v mesecu, ko dobijo plače. Najhušo grajo za službo gostilničarji, ki kljub opozorilnim napisom, ki jim vise nad glavami, servirajo vinjenim gostom in mladoletnikom alkohol, pri tem pa se ne zavedajo, da so sami povzročitelji morebitne prometne nesreče pijanega voznika!

Še vedno je veliko kolesarjev brez luči in odbijavnih stekel. Varnost na cesti pa zahteva, da je vsako kolo pravilno opremljeno. Nadalje koristniki cest največ grešijo pri nakazovanju smeri, prehitevanju na ovinkih, sekanju smeri, neupoštevanju prednosti na križiščih itd.

Ni še dolgo tega, ko je bila konjska vprega eden glavnih problemov na cesti, sedaj pa je tega vedno manj, ker je »furmanov« le še nekaj.

● Kako odpraviti te pomanjkljivosti? Popolnoma odpraviti jih bo težko. Najboljši način bi bil vsekakor v tem, da bi se ljudje končno le zavedli, da z nepoznavanjem in neupoštevanjem cestno-prometnih predpisov ogrožajo življenje sebi in drugim. Prometna vzgoja ni problem le pri nas, ampak tudi v drugih državah, toda z discipliniranim vedenjem na cesti (in strogi mi kaznimi za kršitve!) bi tudi na naših cestah lahko napravili red.

(več)

Program II. ribniškega festivala

Do II. Ribniškega festivala, ki bo od 2. do 9. septembra, nas loči le še štirinajst dni. Tedaj bo zopet zagorel festivalski ogenj in privabil ljudi v Ribnico iz bližnje in daljnje okolice. Pa poglejmo, kaj so nam Ribničani pripravili za te dni:

2. 9. ob 19. uri bo gostoval v gradu Ljudski oder iz Celja s Kreftovimi Celjskimi grofi
 4. 9. ob 19. uri — fizkulturni večer
 5. 9. bo ob 19. uri gostovalo Narodno gledališče Ivan Zajc iz Reke s Shakespearovo dramo Romeo in Julija
 6. 9. — M. Držić: Ženska pamet (gostuje Narodno gledališče Ivan Zajc iz Reke)
 7. 9. — Koncert Pevskega zbora Jakob Gallus iz Kočevja
 8. 9. — bodo ribniški humoristi skupno s Svobodo in Slenskimi fanti pripravili Ribniški večer humorja
 9. 9. Na zaključni prireditvi festivala bo nastopila ribniška Svoboda s komedijo Marina Držića Dundo Maroje
- Vse prireditve bodo ob 19. uri v gradu, v primeru slabega vremena pa v dvorani doma TVD Partizan

NAŠA NASELJA DOBIVAJO NOVO PODOBO. NA RUŠEVINAH RASTEJO STANOVANJSKI BLOKI, NA TRAVNIKI IN POLJIH OKOLI MEST TOVARNE, STARE, ZVERIŽENE, MRACNE IN ZANEMARJENE ZGRADBE IZGINJAJO, NA NJIHOVIH MESTIH PA RASTEJO NOVE. KAMEN NA KAMEN POLAGAJO ZIDARJI IN NASTAJAJO STOLPNICE, TOVARNE, BLOKI... OBISKALI SMO DELOVIŠČA SPLOŠNEGA GRADBENEGA PODJETJA ZIDAR IZ KOČEVJA, OPAZOVALI ZIDARJE PRI DELU IN SE POGOVARJALI Z NJIMI.

RAZGOVOR NA VISOKI RAVNI

Delavci so postavljali okoli prve stolpnice oter, nekaj jih je mešalo malto, dva sta vozila samokolnici, eden je gledal skozi okno druge stolpnice in pljuval dol, še več pa jih je delalo v stolpnicah, ko smo prišli na delovišče in se pozanimali, kakor so nam svetovali na upravi, da šefa gradbišča ali delovodjo. Delavci so nam pokazali nekaj prvih stolpnice. Tako se je naš razgovor začel na visoki ravni (še vedno pa ne vemo, v katerem nadstropju stolpnice).

Oba, ki smo ju obiskali, smo

Haira Sadihović iz Kladaše v BiH že leto in pol dela pri Zidarju. Pravi, da tu manj dela, kot je doma in več zasluzi. Zale se ne zanima za napredek podjetja

našli v prostoru, kjer bo v bližni bodočnosti kopavnica. Ogledovala in otipovala sta stene. Poprašali smo ju, kako pri zidanju varčujejo in kako bi se dalo še varčevati?

Zamislila sta se, potem pa izmenoma začela pripovedovati:

— Z materialom najbolj razsipujejo delavci, ki se pogosto selijo od podjetja k podjetju in ki spremenijo službo samo, da bi več zaslužili. Ti se sploh ne menijo, da bi kaj prihranili. Stalni delavci, med njimi so tudi naši sosedje Dalmatinci, ki so pri podjetju že dve leti, pa se trudijo, da čimbolj varčujejo.

— Občutno bi gradnjo pocenilo tudi, če bi imeli ob začetku gradnje v rokah popolno dokumentacijo za izgradnjo objekta. Tako ne bi prihajalo do zastojev v gradnji in do kasnejših predelav ter dopolnitev. Edini objekt v Kočevju, za katerega smo imeli ob začetku gradnje v rokah popolno dokumentacijo, je zgradba socialnega zavarovanja.

— Na pocenitev bi vplivalo lahko še marsikaj. Na primer stene tele kopalnice bi lahko obložili z oblogo, ki stane preko 7000 din kvadratni meter, lahko pa bi jih uredili tako, da bi stal kvadratni meter le okoli 1000 dinarjev. Navidezno bi torej samo pri enem metru prihranili 6000 dinarjev. Vendar temu ni tako, ker bi bilo vzdrževanje pri cenah sten dražje — in to morda celo za toliko, da bi občutno preseglo stroške, ki bi nastali zaradi dražjih oblog. Se pravi, da varčevanje ni vedno priporočljivo, oziroma da ni vsako varčevanje tudi res varčevanje.

ZAŠČITNIH SREDSTEV DELAVCI NE UPORABLJAJO

Oba predstojnika sta kar sama potožila, da imajo delavci slab odnos do zaščitnih sredstev in da ne upoštevajo pri delu varnostnih predpisov. Pravita, da je vse pripovedovanje o HTV bob ob steno. Zaščitni pas, očala, vrvi in druga delavci sicer sprejmejo, potem pa jih ne uporabljajo. Menila sta tudi, da bi se delavci bolj držali HTV predpisov, če bi jih ob prestopkih kaznovali, vendar sta dodala, da bi se delavcem denarna kazen preveč poznala...

(...verjetno se jim bo manj poznalo, če bodo ob oko, roko, nogo ali življenje.)

NAJTEŽJE DELO — IZKOP TEMELJEV

Nekaj 100 metrov dalje od stolpnice hitro raste 24-stanovanjski blok Trgoprometa, še malo naprej pa je že pod streho Zidarjev stolp. Do malice je manjkalo še več kot četrt ure, zato nismo hoteli motiti delavce,

ki so pridno delali. Poiskali smo delovodjo Franca Bojca in ga povprašali o najtežjem delu:

— Najtežje delo, je začel tovariš Bojca, je zdaj pri nas izkop temeljev, oziroma odvoz materiala s samokolnicami. Za ta dela namreč še nimamo potrebnih strojev (elevatorjev in transporterjev). Delavci morajo včasih kopati tudi na ozkem prostoru in celo stati v vodi. Trudimo se, da bi te stroje kupili.

Tovariš Bojca nam je povedal, da so bila včasih pri zidarjih še težja dela. Na primer nošenje malte (v vedrih, koritih itd.) ali pa ročno mešanje. Ko se je on učil za zidarja, ni na primer nikoli videl mešavca, pa tudi precej drugih strojev ne. Do danes pa so pri podjetju Zidar nadomestili stroji vsa težja dela, razen izkopa temeljev in odvoza materiala.

V razgovoru o osebnih dohodkih je tovariš Bojca dejal, da so zelo različni. Tako lahko na primer nekvalificiran delavec — sezone, za katere je poudaril, da so res garači, zasluži tudi do 30.000 dinarjev. Precej delavcev pa še vedno ne razume, da so njihovi osebni dohodki odvisni od opravljenega dela. Tako se na primer pogosto zgodi, da nekdo zahteva, naj mu dajo pri delu pomoč, češ da dela ne zmore sam, čeprav bi ga v resnici z malo večjim trudom lahko opravil. Seveda se potem zasluzek, ki bi ostal le enemu delavcu, če bi samo on to delo opravil, razdelil na dva ali več delov, pač na toliko, kolikor delavcev je tisto delo opravljal.

MED DELAVCI

Ko je zazvonilo k malici, sem šel za skupino delavcev. V baraki so iz zavojev izvlekli malico (po pol štruce kruha, salamo, marmelado, sir in drugo), posedli po zloženem lesu, samokolnicah, kladah in zabojih, začeli so rezati, mazati in med pogovorom jesti. Pogovor o delu in dohodkih, s katerimi so bili eni bolj, drugi manj zadovoljni, smo kmalu zaključili in prešli na druge stvari:

— Stanovanje imamo kar dobro, so povedali delavci, med katerimi je bila večina sezoncev, kot so povedali Slavoncev. »V našem samskem bloku imamo v vseh sobah postelje z žimnicami, razen v eni, kjer so še slamarice. Imamo pa tudi sobo, v kateri nihče ne spi in je stalno zaklenjena. Tudi v tej sobi so postelje opremljene z žimnicami. Ne razumemo, zakaj je prav ta soba zaklenjena in zakaj morajo nekateri naši spati na slamaricah, ki so poleti prevročje. To smo že večkrat vprašali, a nismo dobili odgovora.

— Hranimo se v Ljudski restavraciji, ki kuha v glavnem krompir in makarone. Za preko 8000 dinarjev na mesec bi pa že morala biti boljša hrana. Za zajtrk na primer dobimo le kavo in kos kruha, kar je za nas odločno premalo. Tudi postrežba je počasna.

— Šahovski klub imamo v bližini Ljudske restavracije. Razen šahov imamo notri še radio, časopise in knjige. Klub je ustanovil sindikat podjetja.

— Kopanje, spanje in kino so naša nadaljnja razvedrila. (Nekdo je dodal, da tudi punčke in teren za nabiranje jagod.) Najprijemno se ga tudi včasih in za-

pojemo. Tiste, ki so razbijali in se pretepali, smo že poslali domov.

Resen razgovor je zašel še malo v stran:

— Kaj češ, ko vlak ne gre dalje od Kočevja, pa vse, kar ni nič prida, strese tu dol, se je poskušal šaliti nekdo, ki je imel ravno prazna usta.

— Zato je tudi tebe streslo tu, ga je zakrnil drugi. Prvi je zakrnil z rokami, ker je imel spet polna usta in nekako končal:

— Pa vse nas. Zavili smo spet na resnejšo pot:

— Športnih rekvizitov nimamo nobenih. Radi bi jih pa imeli, da bi v prostem času igrali.

— Mladinska organizacija ne dela dobro. Na sestanek nas pride le po 8, 9, čeprav nas je preko 60 mladincev. Ostali raje spijo v samskem bloku. (Nekdo iz samskega bloka se je oglašil, da njega ni nikoli nihče vprašal, če hoče biti mladinec.) Mladinska organizacija bi morala imeti tako vodstvo, ki bi res delalo. Pri nas pa predlagamo na primer v sekretariat takega, za katerega vemo, da bo že po nekaj dneh zapustil podjetje. Tako delo ni resno.

— Kopavnico ima tudi naše podjetje. V njej je 4 ali 5 tušev. Lani je ta kopavnica delala. Za kopanje smo plačali po 30 din. Letos pa je, ne vemo zakaj, zaprta in moramo na kopanje v mestno kopalnico.

— Oskrba z drvimi je lani šepala. Snega je bilo še do pasu, ko je v samskem bloku že zmanjkalo drv. Medtem pa so na deloviščih trohneli kubiki lesnih odpadkov. Želeli bi, da se to letos ne bi ponovilo. Zaradi pomanjkanja drv se je prav gotovo povečalo število bolniških dni, kar pa ni dobro ne za nas,

nam bodo dali kakšno nagrado... Delamo, pa nimamo nič od tega. Samo obrabili se bomo... Ko sezidamo zgradbo, nam je lepo pri srcu, samo v žepu je bolj malo.

V nadaljevanju razgovora pa so se malo unesli. Povedali so, da so pri podjetju že od leta 1947 in da so delali že v vseh kočevskih zgradbah, saj je bilo Kočevje med vojno skoro vse porušeno. Zaslužijo po 29.500 din na mesec. Delajo po 8 ur na dan. Na delo se vozijo »kot lordi« (pred hišo na avtobus in iz avtobusa), so dejali. Na koncu pa so priznali:

— Saj denarja kar imamo... — ...no, rine se že nekako, je dejal drugi, tretji pa je zaključil:

— Veš, da se.

PASOV NE UPORABLJAMO

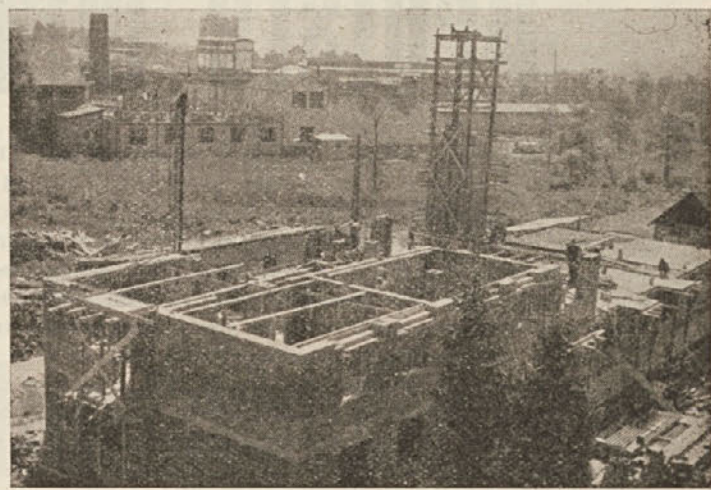
O zaščitnih sredstvih zidarjev in njihovi uporabi so delavci povedali:

— Očal, ki so najbolj važne za zidarje, rudarskih kap, lesenih čevljev in drugega ne uporabljamo, ker jih nismo dobili. Pasove pa imamo, a jih posebno mladi ne uporabljajo radi, češ da jih ovirajo pri delu. Tudi jaz sem splezal na drog pritrdit skripec kar brez pasu, čeprav vem, da se to ne sme.

DRUGA STRAN MEDALJE

Pri predsedniku delavskega sveta Tonetu Butini in še nekaterih (med njimi tudi pri referentu za standard) smo se pozanimali, kaj menijo o prigovorih nekaterih delavcev. Kakor ima vsaka medalja dve povsem različni strani, tako so bili tudi pogledi na posamezne stvari povsem različni.

Igrišče za odbojko in balinišče

Pogled na Zidarjevega stolpca na blok Trgoprometa, ki je v gradnji

valnem času kopat samo en član kolektiva.

O sklepih DS in UO so delavci obveščeni v glavnem preko Biltena, ki ga izdaja podjetje. Dosegljivo je izšla samo ena številka. O sklepih DS in UO bi morali obveščati delavce tudi člani teh organov, a si na seji le redko kateri kaj zapiše in potem to pove naprej ostalim članom kolektiva (ki so ga v DS ali UO izvolili). Nekaj časa so sklepe se nabijali po deloviščih, a se tudi ta način ni posebno obnesel, zato so sklenili začeti izdajati Bilten. To so šele prvi koraki novega načina obveščanja. Vendar so se tudi tukaj pokazale nekatere nevednosti. Kljub temu, da je vsak drugi član dobil Bilten (na gradbišču ali pa v sobi), precej delavcev za ta naš časopis ne ve (čeprav so ne-

lani, da bi lahko zagotovil vsem članom boljše življenjske in delovne pogoje.

V razgovoru s tehničnim vodjem Francem Bojem in glavnim inženirjem podjetja Francem Hočvarjem smo zvedeli, da je podjetje začelo graditi tudi stanovanja za prodajo. Prvi tak 20-stanovanjski blok so začeli graditi v Ljubljani. Končan bo prihodnje leto, stal pa bo 75 do 80 milijonov dinarjev.

Tudi v Kočevju bodo začeli graditi 20-stanovanjski blok (dokumentacijo jaz že pripravljajo), vendar s to razliko, da že imajo kupca zanj, čeprav je res, da ta še nima za nakup dovolj sredstev.

ŠTIPENDIRANJE IN VZGOJA

Podjetje štipendira 4 inženirje, 5 tehnikov ter po enega delovodjo, socialnega delavca in HTV referenta. Pozimi organizirajo več predavanj, tečajev in seminarjev. Za ves kolektiv imajo na primer HTV predavanja, za delovodje pa še HTV seminarje. S pomočjo Delavske univerze organizirajo tečaje za prekvalifikacijo oziroma za pridobitev višje kvalifikacije. Za člane samoupravnih organov so lani organizirali seminar o delitvi dohodka. Letos takega seminarja še niso imeli, pa tudi za delavce ga še niso organizirali. Vsako leto imajo še več predavanj za splošno in za strokovno izobraževanje. Program izobraževanja izdelava posebna komisija delavskega sveta.

LETOS 15-LETNICA PODJETJA

Ze februarja letos je minilo 15 let, odkar je OLO Kočevje ustanovil bivše Okrajno gradbe-

KAMEN NA KAMEN

(Obisk pri zidarjih)

ne za podjetje.

— Delovne obleke so dobili vsi v avto strojnem parku, ne vemo pa, zakaj jih nismo dobili tudi drugi delavci, morda vsaj tisti, ki delamo okoli mešavca.

— Akontacije dobijo skoro pri vseh podjetjih. Ne vemo, zakaj je ne bi mogli dobiti tudi pri nas. (Vendar so bila tu mnenja deljena: nekateri so bili za akontacije, drugi pa proti).

— O sklepih sej delavskega sveta in upravnega odbora smo obveščeni po ovinkih. Pravzaprav nikoli dobro ne vemo za odločitve DS in UO, ker zvemo o njih po ovinkih, se pravi na nezanesljiv način. (Noben od njih — v razgovoru jih je sodelovalo okoli 15 — ni bil član DS ali UO.) Radi pa bi zvedeli, če podjetje in naša ekonomska enota napreduje ali ne. Rečeno je bilo tudi, da bomo dobili julija dobiček ali kako se že pravi, pa ni bilo nič. Saj ni toliko važen denar in tudi njegova količina ne, vendar bi tako najbolje zvedeli, kako poslujemo.

VOZIMO SE KOT LORDI

Stari viskokvalificirani zidarji Ježe Mihelič, Franc Češarek in Ignac Merhar, ki so ob našem obisku delali v Zidarjevem stolpču, so že takoj v začetku potožili.

— Dajte napraviti tako, da

so zgradili predlanskim s prostovoljnimi delom samo uslužbenci podjetja. Seveda sta bila oba objekta namenjena vsem članom kolektiva — posluževal pa se jih ni nihče. Na igrišču za odbojko je že zrasla trava. Tudi zračne puške imajo, a nihče ne strelja. Delavce so vabili tudi v kegljaški klub, a se ni nihče prijavil. Vsa igrišča in rekviziti so na voljo vsem članom kolektiva.

Postelje z žimnicami oziroma člane opremljena soba je delavcem na razpolago in se lahko vanjo preselijo, kadar se hočejo. Vendar tega nočejo in pravijo: »Kdo bo hodil vsak dan po stopnicah.« Žimnic ali postelj ne pustimo prenašati in pritličje, ker imamo zdaj eno nadstropje popolnoma urejeno.

Za HTV bo v bodoče boljše poskrbljeno. Delavski svet je že odobril predračun za HTV, ki ga je sestavil varnostni delavec.

Kurjavo so dobili lani delavci zastoj, kadar so jo hoteli. Morali so jo le naložiti na voz in si jo odpeljati nekaj 100 metrov daleč. Večina se je te kurjave poslužila, nekaterim pa se ni dalo nalagati drv in so zato zmrzovali.

Kopalnice podjetja je bilo zaradi okvare res nekaj časa zaprto. Zdaj dela vsako soboto popoldne. Zgodilo pa se je že, da se je prišel v vsem obrato-

kateri z njim na primer mašili že razne luknje, namesto, da bi ga prebrali). Za Bilten se zanimajo največ kvalificirani delavci in člani DS in UO, manj pa tisti, ki se vozijo (ti delajo običajno še doma na njivi ali kje drugje) in sezoni.

Na hrano oziroma Delavsko

Delavci s stolpca in bloka Trgo prometa pri malici

restavracijo podjetje ne more vplivati dosti. V teh ozirih je bolje na Reki in v Ljubljani, kjer ima podjetje svoje menze.

V PRVEM POLLETJU DVE GRADBIŠČI POD PLANOM

Letni plan je delo podjetje na predvidevanjih, da se bo letos nadaljevala gradnja z istim tempom kot lani. Zaradi splošnega zastoja v gradbeni dejavnosti nista dosegli plana gradbišč v Ljubljani in na Reki. Hitrejšo gradnjo in večji učinek pa je letos zaviralo še slabo vreme. Vse to je krivo, da se letos osebni dohodki zaposlenih niso dvignili in da so delavci v najboljšem primeru norme le dosegli.

DO LETA 1959 NIČ ZA STANDARD

Do leta 1959 skoraj nismo imeli sredstev v skladih, za družbeni standard pa sploh nismo naredili nič. Večkrat smo si belili glave, kam bi dali nove delavce spat. Potrebovali smo jih, stanovanj zanje pa nismo imeli. Lani in predlanskim smo pa le ustvarili in dali na sklade nekaj več sredstev ter jih odvojili tudi za standard, predvsem za stanovanja. Čežnja kolektiva je, da sklade še nekaj časa obdrži na taki višini kot

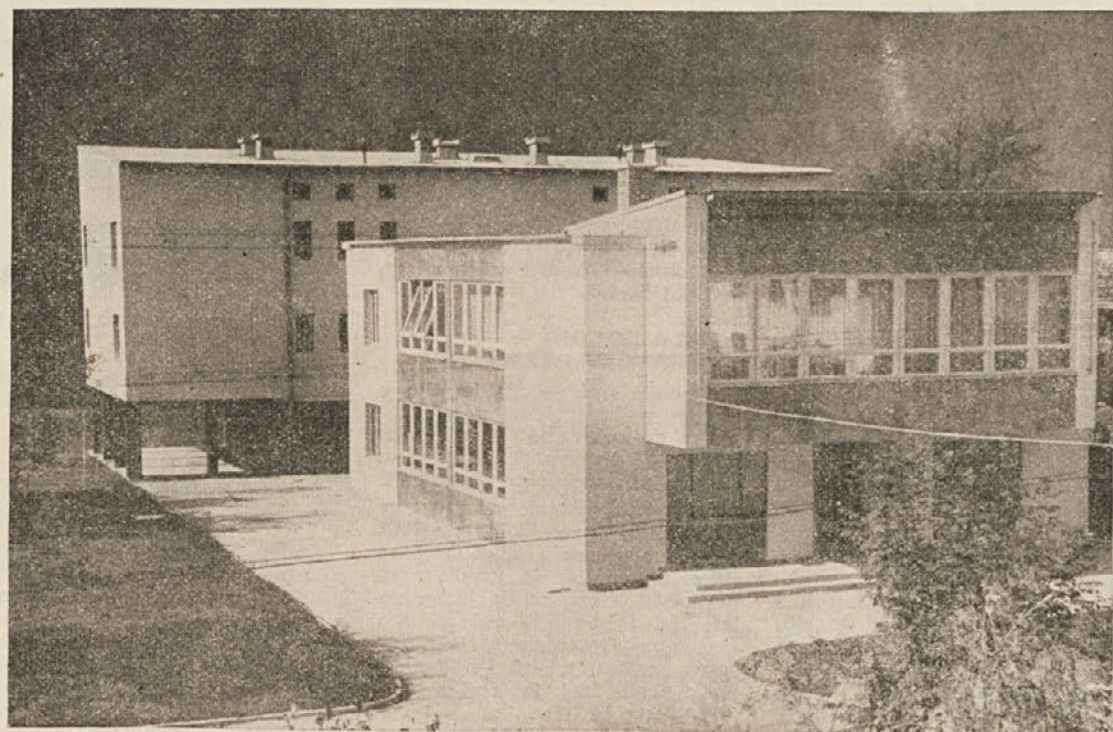
no podjetje »Ograd«, ki se je februarja 1952 preimenovalo v Splošno gradbeno podjetje »Zidar«. Člani tega kolektiva so po vojni obnovili skoro vse porušene objekte v Kočevju in uredili vse ceste. Povsod je videti sadove pridnih rok Zidarjevih delavcev.

NEKAJ OBJEKTOV, NA KATERE SO NAJBOLJ PONOSNI

Kolektiv Zidarja je na nekatera svoja dela še posebno ponosen. Ena takih zgradb je na primer 20-stanovanjski blok Transjuga na Reki. Nanj so ponosni predvsem zato, ker so ga zgradili v rekordnem času — osmih mesecih. Prav s to gradnjo so si pridobili ugled na Reki in si hkrati zagotovili delo na tem gradbišču tudi v bodoče. To jim je prišlo prav posebno letos, ko ni bilo na Reki nikakršnih gradenj, razen ene in še to je dobil kljub hudi konkurenci — Zidar.

Najbolj ponosni pa so na svoj 20-stanovanjski stolpč v Kočevju, v katerem bo dobilo stanovanje 16 delavskih družin. Te se bodo preselile sem iz slabših stanovanj in barak.

(Konec na 4. strani)

Zgradba socialnega zavarovanja, za katero so imeli pred gradnjo vsa dokumentacija

Prigisše mladosti

Bil je soparen poletni dan. Leno sem potiskal kolo in le lahni veter mi je od časa do časa dajal novili moči. »Ko bi ga le bilo več,« sem si dejal. Ni prijetno takole voziti po vroči, razdrapani cesti. Pogledal sem v sonce in mu pomežiknil. enkrat, dvakrat; več mu nisem mogel, bilo je močnejše. Končno sem le zavozil v sotesko, ki se je vila med hosto. Prijetno so me vabile jelke v svojo sredo, toda nisem imel časa, da bi sprejel njihovo ponudbo. Peljal sem dalje in želel, da bi čimprej dospel na cilj. »No, še malo, samo še malo in potem bom tam.« Zavil sem s ceste in objel me je hlad visokih kostanjev, ki so se dvigali na obeh straneh poti. Kako prijeten občutek?! Pozabil sem na vse in užival v senci. Toda le za trenutek, zbudil sem se in se znašel, sam ne vem kako, pred kopicco otrok, ki so bili pri kosilu. Noga mi je nagonsko pritisnila zavoro in kolo je olajšano zaškripalo. Prišel sem ravno ob nepravem času, toda ni se dalo več pomagati. Spremljevalca sem postavil ob zid; no in tu se prične najina reportaža. To je pripovedovanje o mladih ljudeh, o njihovem počitniškem življenju, o otrocih, ki so prišli iz bratske republike, da se s svojimi vzgojitelji naučijo čistega zraka. Lahko bi rekli, reportaža mladosti, veselja, dela in zdravja.

Prišli so iz Pule, prav iz tiste-ge mesta, ki je letos videlo IX. festival našega filma in zaploskalo zmagovalcu — Bulajčević Kozari. V prijetnem orneškem gradu bodo preživeli tritedenski oddih, pozabili na šolo in uživali naravo, ki jim bo dala novih

ge in radi bi se srečali z ribniškimi pionirji. Prejšnja skupina je organizirala tekmovanje z ortneškimi mladinci. Skupno z domačini so pripravili v počastitev Dneva vstaje skupen program, na katerem so obudili spomine na NOB. Ob tabornem

jala in si prav gotovo mislila: »Kaj brska v intimne stvari!« Nisem je hotel več motiti, toda prav gotovo se bo njeno pismo glasilo nekako takole:

Draga prijateljica!
Danes sem se namenila, da Ti napišem objavljen pismo. Potovali smo dobro in ne moreš si misliti, kako je lepo tu v Sloveniji. Povsod, kamor se ozreš, vidiš zelene gričke, pod katerimi se razprostirajo njive, posejane s pšenico, krompirjem in z rastlinami, ki jim ne vem imena. Ležem v prijetno senco jelk in si želim, da bi tudi Ti videla to lepoto. Nedaleč od mene šumlja potok in me prijetno zaziblje v dremavico. Zbudim se in se ne morem spomniti, kje sem. To je tako lepo, tako čudovito, da Ti ne morem vsega opisati. Valimo se po hribih v dolino in se smejemo soncu, življenju, ki je resnično lepo. Ne bi Ti hotela več napisati, vendar bi rada videla, da bi tudi Ti enkrat prišla v Te kraje.

Lepo te pozdravlja Tvoja Alja.
Oprosti mi, Alja, da sem si upal predstavljati, kaj si napisala v svojem pismu, toda tako je. To ste mi vsi priznali, vsi ste to potrdili enoglasno. Vendar niste govorili vi, to so govorila

Družinski tednik

Varujmo živila pred kvarom tudi v gospodinjstvu

Tudi v domačih gospodinjstvih se nam po nepotrebnem pokvari mnogo živil, često pa uporabljamo za hrano živila, ki niso več v prvovrstnem stanju, n. pr. slabo, uvelo zelenjavo, žarko surovo maslo, staro, že okuženo mleko, malo smrdljivo meso, zatohlo moko itd.

S propadanjem živil nastaja škoda v domačem gospodinjstvu pa tudi v splošnem gospodarstvu, saj se s tem zmanjšujejo splošne živilske zaloge. Če uživamo slumljiva živila, škodujemo svojemu zdravju, hrana pa je tudi manj vredna.

Če računamo, da se v vsakem našem gospodinjstvu pokvari letno 1 kg kruha nastane v Sloveniji 18 in pol milijona dinarjev škode. Če samo ta račun kaže, kolikšna škoda nastaja v gospodarstvu, ne da bi se je zavedali.

V sledečih vrsticah prinašamo nekaj nasvetov, kako pravilno ohranjamo nekatera živila oz. kako jih za krajšo dobo očuvamo pred kvarom.

KRUH

Kruh moramo hraniti v hladni in zračni shrambi, da ne splesni in ne zadahne.

Zadahnen kruh nam škoduje. Poleti kruh zelo rad zadahne, in sicer zadahne pogosteje črni kot beli kruh. Zadahnenost povzroča poseben bacil, ki živi v moki in se vedno pri peki ne uniči. Ohrani se v sredici. Oživi, če hranimo kruh v pretopli shrambi in sicer mu je potrebna temperatura okrog 20°C. V taki shrambi se začne bacil hitro razvijati in razmnoževati, pri tem pa spreminja kruh v vlečljivo snov. Ta bacil je občutljiv za kisline. Zato ponekod pečejo kisel kruh ali pa mu dodajajo kislno mleko.

Kruh moramo po peki hitro in dobro ohladiti, šele nato ga odnesemo v shrambo. Priporočljivo je, da ga hranimo na visokih policah ali v zamreženih omarih. Če so police iz letev, hlebci ali štruce lahko leže, sicer pa je bolje, da jih postavimo pokonci, da okoli njih kroži zrak.

V poletnem času moramo police vsak teden pomiti z oksidno vodo.

KAKO HRANIMO KLOBASE, SALAME, SUHO MESO?

Raznih svežih klobas ali salam, ki jih delamo za sproti, kakor tudi takih, ki jih nameravamo dalje hraniti, ne smemo zložiti drugo vrh druge, ker na-

stajajo na njih ob stikališčih temni ali celo zelenkasti madeži. Če se ti izdelki dalj časa dotikajo drug drugega, se začne tudi kvariti, in sicer zaradi pritiška, nastajajoče toplote in pomanjkanja zraka.

Pomanjkanje zraka pospešuje kvarjenje mesnih izdelkov. Začno se razmnoževati glivice, ki povzročajo, da postane n. pr. koža pri salami mastna in nekako sluzasta. To kvarjenje je posebno pogostost v poletnih mesecih in pri salamah, pripravljenih za krajši čas.

Če opazimo kvar takoj v začetku, salame in klobase umijemo z mrzlo vodo, jih dobro zbršemo in takoj uporabimo.

Salame, ki jih ponudimo gostom ali družini, olušimo, ker je nehygienično, če damo na mizo tudi črevo. Na njem je namreč polno škodljivih glivic in tudi razne nesnage, ki jo lahko prenesemo na zdravo notranje meso. (Zato je prav tako nehygienična prodaja neolupljene, narezane salame v trgovinah in mesarijah, ker pri tem nujno pride notranja vsebina v dotik z ovzem salame!)

Plesnivega suhega mesa ne smemo nikoli umivati z vodo. Voda pronikne namreč v notranjost in ga okuži s plesnijo ali z drugimi škodljivimi glivicami, zaradi česar se začne razkrajati. Najbolje je, če odrgnemo plesen s čisto krtačo, nato meso zbršimo s čisto krpo. Plesen pa odstranimo tudi tako, da meso dobro odrgnemo s soljo.

Izmed živilskih škodljivcev naredi veliko škodo posebni, pol cm dolgi hrošči, ki imajo na hrbtu rumeno prago. Prav tako so škodljive njihove kosmate ličinke. Pregarjati moramo tudi mesarsko muho, ki odlaga na meso svoja jajčeca, iz katerih se že čez nekaj ur izležejo bele in zelo požrešne ličinke. Meso, ki so ga napadle te ličinke, rešimo, če ga obrežemo in obrezana mesta zdrgnemo z močnim kisom. Najbolj pa meso zavarujemo, če ga hranimo v dovolj zamreženih omarih, ali če ga zavijemo v tanko gazo in ga obesimo.

ČUVANJE SIRA

Sir hranimo vedno v hladnih shrambah, kjer naj leži na suhem in čistem pogradu oziroma polici. Toplota povzroča, da postane sir mehak; taki hlebci se pri obračanju in transportu lahko poškodujejo. V pretoplem in presušenem zraku se sir preveč osuši, razvijajo pa se tudi lahko razne škodljive glivice, ki ga začno kvariti. Zato naj bo

shramba ali klet zračna, toda brez prepaha.

Sir se rad navzame tujih vonjav. Velikih hlebcev ne smemo valiti, ker radi razpokajo in tako izgube svojo zaščitno zunanjo plast, zaradi česar se lahko začno kvariti.

Načet sir se ne izsuši, če ga pokrijemo z zvoncem ali s prtičem, ki smo na navlažili v malo slani vodi.

KAKO OHRANIMO SVEŽE MESO

In druga živila za krajšo dobo? Denemo jih v lonec ali v globoko skledo in le-to postavimo v večjo posodo z vodo ali ledom. Lonec pokrijemo s prtičem tako, da sega v vodo. Voda pronica po nitkah v tkanino, hlapi in ohlaja zrak okoli sebe. V zelo vročih dneh zavijemo meso v ožet prtič, namočeno v oksidno vodo. Šele nato ga denemo v posodo. Vodo večkrat menjamo.

Seveda pa ohranimo v hladilniku živila najdalj časa sveža. Prihrani nam tudi mnogo poti in čakanja, ker nam ni treba vsega sproti nakupovati.

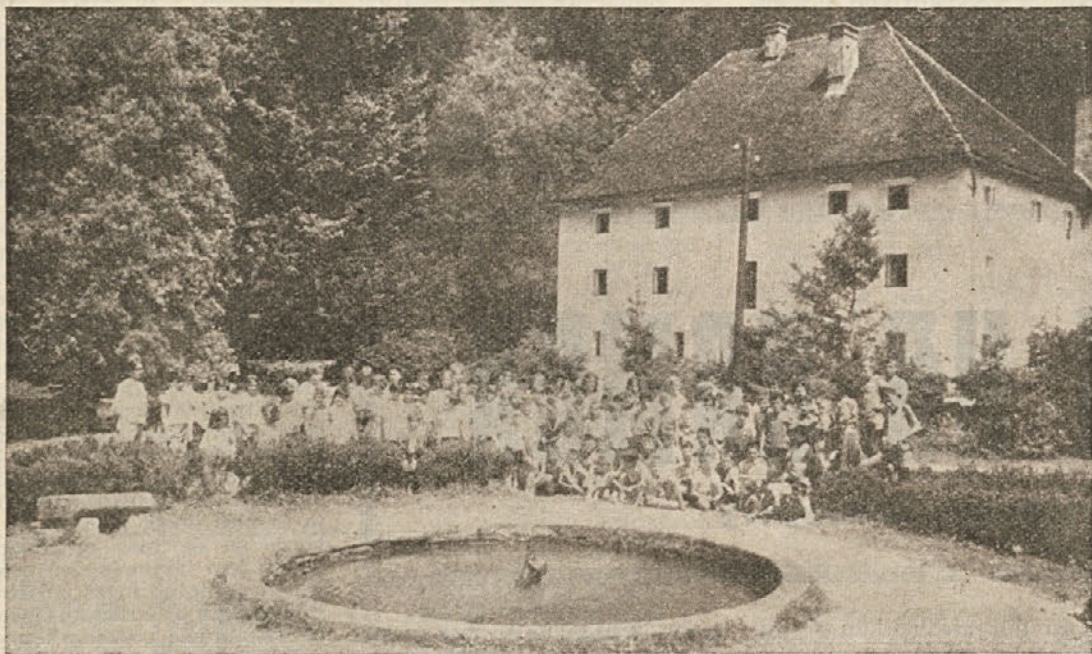
POGRETE JEDI

Da so manj vredne, to ve že vsaka gospodinja. Včasih pa le pride pogreta jed na mizo, bodisi zato, ker prihajajo družinski člani ob različnih urah na kosilo, bodisi ker odhajajo ob različnih urah v službo ali šolo, ker je gospodinja sama zaposlena itd. Včasih nam pa tudi kaj ostane in je škoda zavreči.

V takih primerih bomo pač ravnali tako, da bo škoda najmanjša. JEDI NE BOMO PUŠČALI NA ŠTEDILNIKU ALI V PEČICI, ker srednja temperatura vitaminom zelo škodi. Jed naj počaka v hladni shrambi. Pogrejemo jo sproti, in sicer le toliko, kolikor je potrebno in to vedno v sopari.

Čim dalj stoji kuhana jed na štedilniku, tem manj je vredna. Poskusi z jeljem so pokazali, da znašajo izgube vitamina C: po eni uri 27%, po dveh urah 58%, po treh 67%, po osmih urah pa 87. odstotkov. S tem je ovrženo tudi domače pravilo, da je sedemkrat pogreto zelje najboljšje. Kadar ne gre drugače, kakor da serviramo pogreto jed, nadomestimo vitaminske izgube s solato in sadjem. JEDI PRIMEŠAJMO, če dovoljuje okus, precej sesekljane peteršilja, špinančni jedi nekaj svežih sesekljanjih špinančnih listov, kislemu zelju malo sesekljane surovega zelja in tako dalje.

Če bomo tako dopolnjevali postane jedi, bo v hrani dovolj vitaminov.

Otroci iz Pule v Ortneku leta 1961

moči in zdravja.

Letos so tu že tretje leto. Stari ortneški grad dobiva vsako leto lepšo obliko. Postali so njegovi gospodarji za štirideset let. Vse prostore so dobili od ZB iz Ljubljane v zamenjavo za počitniški dom v Banjolah ob morju. Prvi dve leti je bilo težko. Obnovili so prostore, napeljali elektriko, letos so napravili dve kopalnici, uredili park in pripravili enajst prijetnih sob za sprejem sto mladih, naših krajev željnih otrok. Vse poslovavnje je bilo doslej v rokah ljudskega odbora Pule, ki ga je letos prenesel na organizacijo s samostojnim finansiranjem »Naša djeca«. Razširiti namestavajo vse prostore, v prihodnjih letih mislijo napraviti novo, dvanadstropno hišo, ki bo nudila oddih tudi starejšim dopustnikom. V dogovoru z ribniško občino in s pomočjo domačinov bodo zaježili potok, ki teče skozi park in napravili bazen, v katerem se bodo lahko kopali tudi domačini. Podrli bodo stare hleve in na njihovem mestu napravili jedilnico. Prostor pred gradom bodo zabetonirali in posuli s peskom. Z upravnikom doma sva hodila po parku; navdušeno je razlagal, kaj vse bodo še napravili. »Vidiš, to grmovje bomo vse očistili in posadili cvetice,« mi je povedal s sijočimi očmi in prav nič nisem podvomil, da ne bodo uspeli. Navdušen je tudi nad gostoljubnostjo domačinov, s katero jih povsod sprejmejo.

In kako poteka njihovo počitniško življenje? Približal sem se skupini dečkov, ki so čofotali po vodi. Iz njih je dihala prečerna mladost. Povprašal sem jih, kako jim ugajajo naši kraji. Skoroj enoglasno so odgovorili: »Lepo, res lepo je tukaj pri vas v Sloveniji, hribočki, zelene livade in nekaj imate, po čemer smo mi ves čas hrepeneli — mir, mnogo zlatega miru.«

»In kam boste odšli na izlete?« sem radovedno vprašal upravnika.

»Obiskali bomo Ribnico in Kočevje in morda odšli na Bled. Pridružite se nam, da vidite, kako potekajo naše počitnice. Obiskali pa smo že vse kraje v okolici, en dan pa bomo odšli na Grmado.«

»In vaše športno izživljanje?«

»Igramo nogomet, namizni tenis, odbojko itd., kupili smo žo-

ognju jim je pripovedoval svoje doživljanje iz dni naše revolucije major Grubešič.

Obiskal sem še nekoliko mirnejšo skupnico. Vendar sem se zelo motil. Kmalu se je okoli nas zbrala velika skupina in doživljaji so se kar vrstili drug za drugim. Govorili so Marija, Nataša, Boris in še in še... Pripovedovali so, kako prijetno se je valiti po hribočkih v dolino. Rekli so tudi, naj napišem, da sploh ne marajo dodatkov, posebno potic, da imajo radi polento in da pečenega mesa sploh ne marajo. Seveda so priznali, da jim hrúške, breskve in podobne stvari sploh ne ugajajo, zato jih morajo vsak dan pripeljati iz Ljubljane. Dekleta so mi bolj na uho povedala, da jim niso všeč niti njihovi, niti domači fantje. Seveda so pripomnili, da fantov v Ortneku sploh ni, svoje pa tako in tako vidijo vsak dan.

S svojem brbranem pa smo zmotili pri pisanju pisma prijateljici, simpatično Aljo, ki mi kljub prošnji ni hotela zaupati, kaj piše. Nagajivo se mi je sme-

vaša mlada srca, ki uživajo še brezskrbno, lepo mladost, mladost, ki se je boste radi spomnili; to ne bo mladost, kot so jo nekdo imeli vaši starši. To bo mladost brez pušk in ostrih vojaških škornjev, to bo vaša, samo vaša brezskrbna mladost. In tako, draga Alja, Marija, Boris, Stevo... in še mnogi drugi, tako je tudi prav. Sezite mladosti v roko, naj vam da vse tisto, kar vam lahko da in ne odtegnite ji ponujene roke.

- Bila je že trdna tema, ko
- sem odhajal. Na stari grad je
- legel blagodejen mir. Izza vr-
- hov dreves se je prikazal
- mesec in tudi njemu sem
- pomežiknil. Tedaj sem se ne-
- nadoma spomnil pesmi, ki
- govori o brezskrbni mladosti.
- Toplo mi je bilo pri srečju in
- nisem se kesal, da sem jih
- obiskal, kajti tu je mladost
- resnično zajeta s polnimi pr-
- gišči.

Miha Mate

Dolenjski zbornik in njegovo poslanstvo

Dolenjska založba v Novem mestu je sprejela v svoj knjižni program tudi zelo hvaležno nalogo, da našo slovensko javnost obvešča o razvojni poti naše Dolenjske, posebno med NOB ter tudi o novih nalogah ter perspektivah pokrajine ob Savi, Krki in Rinži, med Gorjanci, Rogom ter kočevskimi gorami do zelene Kolpe. In eno teh nalog je že izpolnila, ko je v počastitev 20-letnice naše revolucije izdala sicer z letnico 1961 maja letos Dolenjski zbornik 1961, s katerim namerava založba tudi v nadaljnjih zvezkih osvetliti dogajanja na našem dolenjskem območju in s tem omogočiti boljše spoznavanje te pokrajine tako domačemu prebivalstvu in mladini, kakor širši slovenski javnosti, kot je za uvod napisala ing. Vilma Pirkovič, podpredsednica OLO Novo mesto. Že prvi sestavek LETO 1941 NA DOLENJSKEM, ki so ga sestavili naši vidni politični delavci Dolenjske in v katerem najdemo tudi opise dela OF na Kočev-

skem, daje slutiti, da sloni na zgodovinskih dejstvih in da bo gotovo pazljivo prečital tudi marsikdo med aktivisti Kočevske in še posebej mladina in vzgojitelji. Ivo Pirkovič je v svojem članku PREDSTRAŽE ILEGALNEGA NOVEGA MESTA opisal predvojno delovanje naprednih ljudi Novega mesta in zlasti KP Dolenjske. Stanko Škaler pa je zaključil partizansko obdobje s KOZJANSKIM BATALJONOM od septembra 1942 do poletja 1943, zanimiv prispevek iz dni NOB na Kozjanskem. Slede pa še sestavki o šolstvu kulturi in zdravstvu v novomeškem okraju, razvoju gospodarstva na Dolenjskem, o vokalizmu moščanskega govora v Posavju okrog Brežic, o etnografskem gradivu Jožeta Babnika in nekaterih vprašanj iz področja Zveze Svobod v letu 1961. Ob zaključku Zbornika so tudi članki v spomin Niku Zupančiču, Jakobu Savinšku, Josipu Westru in Vladimirju Lamutu, ki jih je smrt iztrgala sredi de-

Kamen na kamen

(Konec s 3. strani)

ŠE NEKAJ USPEHOV IN DOSEŽKOV

Kolektiv Zidarja je zgradil doslej na Reki 350 stanovanj, v Ljubljani pa 82 vrstnih hišic ter 20-stanovanjski blok. V Ljubljani gradijo zdaj še samski blok bolniških sester in samski dom Ljudske milice, ki je specialna gradnja (pri kateri bo tudi precej montaže), s katero se namerava Zidar (ki ima v Ljubljani gradbišče šele dve leti) v našem glavnem mestu tudi uveljaviti. Zidar gradi na Reki precej na polmontažni način, v sodelovanju z reškimi podjetjem Betongrad. Elementi montaže so predvsem stropi, prekladi, nosivci, okna in še kaj. Pred Zidarjem je začelo na Reki s polmontažno gradnjo le podjetje Primorje — vendar po drugem sistemu. Zidar je tudi prvo podjetje, ki je poskušalo graditi v blokoti po več kot 5 etaž.

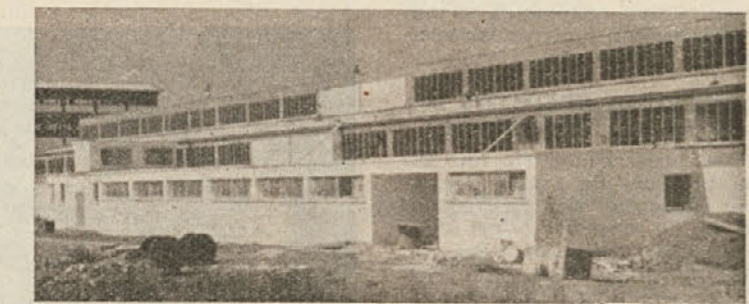
DELA DOVOLJ — DELAVCEV PREMALO

Omenili smo že, da je bilo v prvem polletju letos dela premalo, delavcev pa zaradi tega preveč. V drugem polletju pa se je položaj popolnoma spremenil.

la in ki so naši Dolenjski dali sebe in svoja dela. Tudi številne slike, dober tisk in ureditev so najboljša potrditev, da je knjiga izšla in da po njej zelo pridno segajo po Dolenjskem. Priporočamo jo tudi našim ljudem na Kočevskem, saj je knjiga prijetno čtivo in učenbenik.

M. Tratar

Zdaj je kvalificiranih delavcev premalo in naročil preveč. Sezonski kvalificirani delavci so že odšli domov, nekateri pa celo na delo v inozemstvo. Pri Zidarju pravijo, da bi bilo vse v redu, če bi se gradnje vsaj dva meseca prej odprle (stolpnice, Trgopromet, rezervoar). Pri letnem planu 450 milijonov dinarjev brutoprodukta (gradenji) v Kočevju je znašal izpad (Zdravstveni dom, vodovod, Dom telesne kulture) 154 milijonov di-

Hala Kemične tovarne, ki jo je zgradil kolektiv SGP Zidar

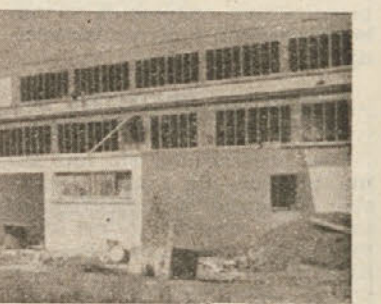
narjev. Odprle pa so se nekatere nove gradnje, ki jih v planu niso imeli predvidene.

STOLPNICI NE BOSTA GOTOVI JESENI

Obe kočevski stolpnici sta bili zgrajeni po odobrenem gradbenem načrtu. Načrt za instalacije, ki ga ni treba predložiti hkrati z gradbenim načrtom, pa je bil zavrnjen. Načrte za instalacije je bilo treba ponovno delati in tako se bo gradnja stolpnic zavlekla, tako da bo letos po vsej verjetnosti gotova le ena. Nepo-

polni načrti in spremembe v njih gradnjo zelo zavlečejo in pogosto seveda tudi podražijo.

- Predstavili smo vam pod-
- jetje Zidar, njegove težave in
- uspehe, kakor tudi težave in
- uspehe posameznih članov
- kolektiva. Nekaj števil, ki
- smo vam jih posredovali, po-
- ve, da podjetje v zadnjih le-
- tih kljub težavam lepo na-
- preduje in da Zidarjevi zi-

- darji s tem, ko polagajo ka-
- men na kamen, opeko na
- opeko, bloket na bloket, ne
- zidajo samo novih stavb, am-
- pak tudi sebi boljše in lepše
- življenje. Še bo prišlo do ne-
- sporazumov, še se bodo po-
- stavile kolektivni na pot teža-
- ve, ki pa jih bo ta s skupni-
- mi napori, s sodelovanjem
- vseh članov kolektiva najlažje
- odpravil in premagal.

J. P.

Do križišča v Livoldu

Vožnja iz Kočevja do Livolda po lepi cesti je kar prijetna. Le škoda, da je tako kratka, ker se na križišču v Livoldu konča in če se peljete proti Mozlju, vas že objamejo oblaki prahu, vozilo pa pada iz jame v jamo.

novi zgradbi, gasivski in kulturni dom.

Na križišču sredi vasi je gostilna, kjer je vedno precej gostov. Domačini iz Livolda in Dolge vasi so s postrežbo zadovoljni. Tudi potniki, ki potuje-

rednih prispevkov, ki jih ima, plača za najemnino 120.000 din, dopolnilnega prispevka Vodovodni skupnosti poleg rednih prispevkov pa še 25.480 din. Vsa režija je tako velika, da stro-

škov ne zmore in pravi, da bo obrat zapustil in odšel na svoj dom.

Kako bodo rešili to vprašanje, ne vemo. Dejstvo je, da je gostilna v Livoldu res nujno potrebna za ljudi iz Livolda in Dolge vasi, kakor za potnike, ki potujejo čez ta del Kočevske. Pogojev za obstoj je dovolj, prostor je tudi odličan, da bi lokal postal lahko rentabilen.

dne na Grmadi

izletniki seveda prineso seboj). Sicer se šele razvija, ni še dovolj znana, treba je še urediti to in ono, toda vse se bo z leti popravilo. Grmado imamo in treba jo je čimbolj izkoristiti! Vendar pa bi bil jaz osebno bolj zadovoljen, če bi ne bila tako visoko, ampak kar v — Ortneku. (Ta je pa dobra, kaj!?)

V nedeljo popol

»Kam gremo danes popoldne?« smo se vprašali in staknili glave, napravali okviren predračun in določili »maršruto«. Priprave niso dolgo trajale, zato smo kmalu sedli na kolesa in se odčijazili proti Ribnici in naprej proti Ortneku. Se pred Zlebičem sta nas dva miličnika »olajšala« za 500 din (kaj hočemo, prijateljski klepet, pri čemer je treba voziti vstrice!) Cesta je bila polna: motoristi, avtomobilisti in kolesarji so švigali na vse s strani, na veselico v Ribnico ali pa na Travno goro in na Grmado...

V gostilni v Ortneku smo za silo privezali duše. Nekaj gostov se je hladilo s pivom, zabaval pa jih je »kovačev stric«.

Ljudje, ki pravijo, da je do Grmade lepa pot, verjetno sploh še niso bili na grmadi. Do Velikih Poljan nad Ortnekom smo si po strmi cesti skoraj grizli kolena; nekaj psov nas je leno obhajalo, vendar ne prehudo, ker je bilo tudi njim vroče. Nekdo (menda mu pravijo »Bučkov stric«) je pred hišo natakala vodo. Potožil nam je, da pri njih ni gostilne, kjer bi se malo povseslili, sicer pa se še nekako prebijajo. Mati, pri kateri smo pustili kolesa (prav zares, kolesa smo »prinesli« tja, nam je hotela postreči z žganjem. Toda kdo bo pil žganje v taki vročini!?)

»Veste, že leto dni nisem bila na Grmadi, danes pa sva se z očkom namenila, da bi šla tja na pivo.«

Nato smo se zagnali v strmino, kar po bližnjicah. Pot ni najboljše, vendar smo videli precej motoristov, ki so se pehali proti Grmadi! Kako jim je šlo, ne vem. Sonce je neumljeno pripekalo, kot bi hotel požgati te tistih nekaj trav, krompir in žita. Med potjo smo večkrat počivali ter potrgali nekaj drobnih jabolč (naj nam ljudje tega ne zamerijo, kajti žejja je žejal). Grmado smo videli že od daleč, nad kočo pa se je vil dim (pekli so janca).

»No, zdaj bomo pa kmalu tam,« smo se tolažili. In nato smo zopet sopihali, si grizli kolena, počivali. Grmada pa je bila še vedno daleč. Med počitkom pri kapelici je skozi vroči, trepetajoči zrak priplavala k nam poskočna polka. Melodija je ve-

selo trepetala v zraku, se širila proti Poljanam in Struški dolini ter vabeče klicala: »Pridite, zavrtite se...«

Se zadnji naskok, poslednji napor in bili smo na vrhu. Odprl se nam je razgled po vsej Ribniški dolini, po hribih tja do Sodražice in še naprej ter po Struški dolini. Precej ljudi je sedelo okrog koče, nekateri kar pod grmi, gostinski prostor pa je bil zaseden do zadnjega kotička. Upravnik in natakarica sta letala iz lokala v kuhinjo, nato v klet (ki je skopana v hrib), k mizam okrog doma in zopet nazaj. Kljub številnim gostom sta stregla hitro.

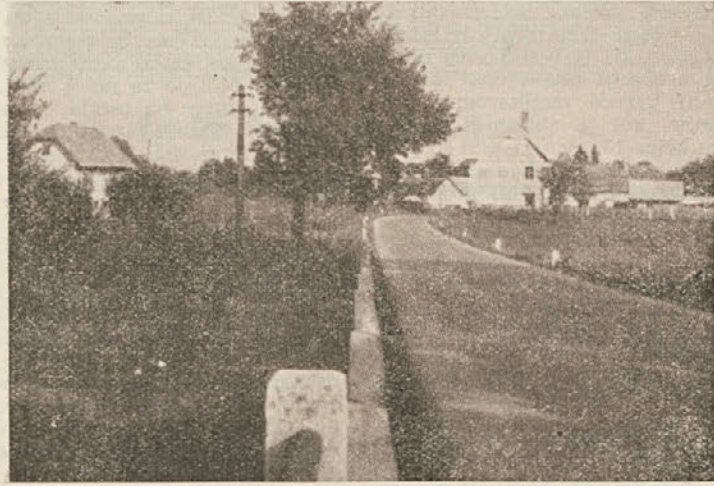
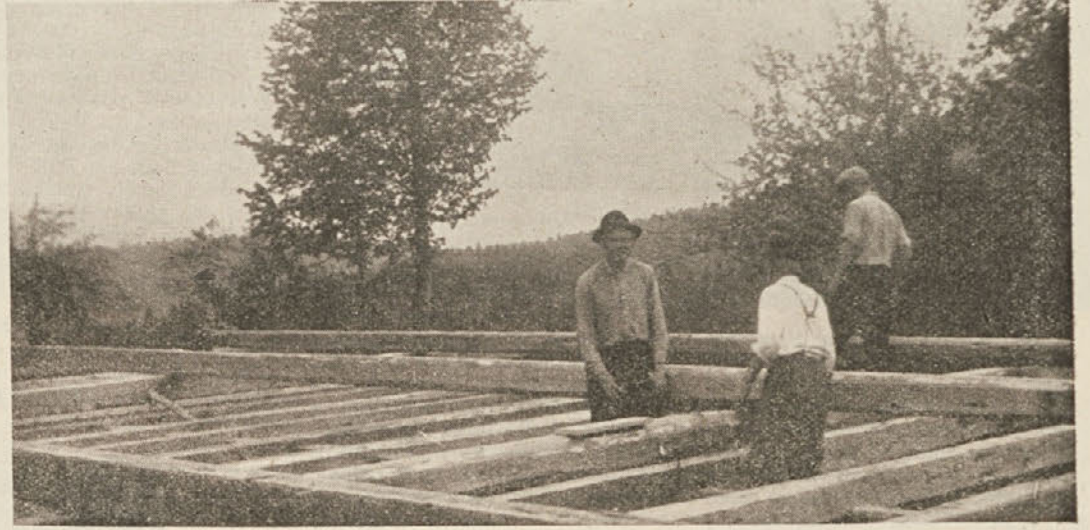
»Tri steklenice piva in tri kokte,« smo naročili z zadnjo sapo. Dogovor: Vsak plačamo rundo (ženske: dedci nemarni naj kar plačajo!). Nato smo pograbil vsak svojo steklenico in pili. (Stara mamica je pa res dobra, če bo prišla sem na steklenico piva!)

Ko je nekdo nesel mimo zadnje rebro pečenega janca, je kolega Jože ugotovil: »Tale janc je pa naš, pred nekaj dnevi smo ga prodali! Poznam ga po rebru!« Neverno smo ga pogledali, toda njegova ugotovitev bo najbrž točna. Na take stvari se dobro spozna, saj študira medicino!

Ko smo za silo prišli k sebi, smo se zapodili v dolino. Joj, kako je to šlo! Posebno tistim, ki so se prav z Grmade peljali z motorji, seveda ne po poti, ampak naravnost po senožeti. Morali smo hiteti, ker je bila v Ribnici veselica (mi pa brez lučič). V Ortnek smo prišli, ki so tu v koloniji, k večerji...

In še zaključna misel: Grmada je čudovit rekreacijski kraj, odmaknjena od vasi in mest, od cestnega prahu in trušč (ki ga

Tesarji v Slemenih, kamor je lep razgled z Grmade

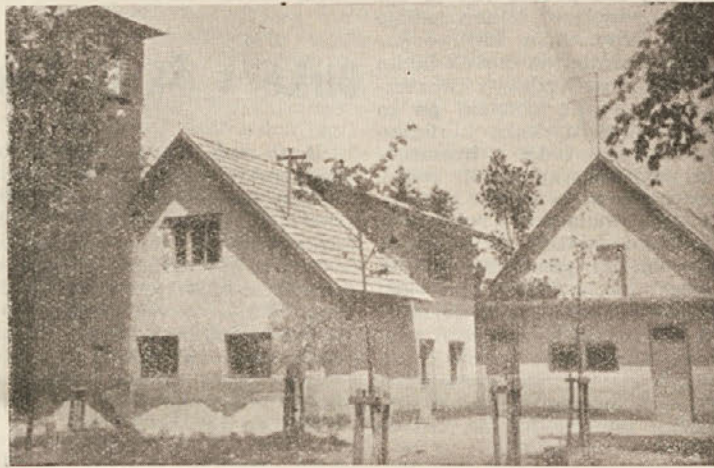
Cesta proti Dolgi vasi

Po Dolgi vasi ob lepi cesti stojijo lepo urejene hiše. Lastniki so uredili fasade in okolico hiš, da je vas sedaj kar prijetna. V poletnem zelenju so se ob strugi Rinže igrali otroci. Starejših ljudi je videti bolj malo, ker so na delu v Kočevju: na Rudniku, KGP, Inkopu, Itasu itd. V vasi ni niti gostilne in ne trgovine. Vse, kar ljudje potrebujejo, dobijo v Livoldu ali v Kočevju.

V Livoldu so v del vasi proti Mozlju kopali kanal za vodovod, ker ta del vasi ni imel še vodo-

jo proti Črnomlju in Brodu na Kolpi, se v Livoldu radi ustavi, ker je gostilna na prometnem kraju in je postrežba dobra. Samo prostori so še starinski in bi jih bilo potrebno preurediti. Če bi ta obrat sodobno uredili, bi bilo v njem veliko več prometa.

V Črnem potoku je bazen za kopanje, ki ga v Kočevju ni. Če bi se uredil še lokal v Livoldu in bi bila v njem dobro organizirana postrežba, bi vse to privabilo veliko ljudi iz Kočevja, pravijo ljudje v Livoldu. Seda-

Sredi vasi v Livoldu

voda. Vaščani so sami skopali jarke za cevi, ostalo bo prispeval pa komunalni sklad ObLO Kočevje. Sredi vasi stojijo dve

nji najemnik lokala, pravijo, je dal odpoved, kar zaradi velike režije ne more izhajati s prometom, ki ga dosega. Poleg vseh

Gibanje prebivalcev

Obvestila
Sporedi
čestitke
Mali oglasi

KOČEVJE

Poročili so se: Trope Anton, sprevednik avtobusa iz Kočevja, Tomšičeva ulica št. 5, star 25 let in Skrbec Marija, frizerka iz Nemške vasi št. 2, stara 25 let; Hočevar Andrej, gozdni delavec iz Poloma št. 4, star 24 let in Furdil Zlata, živinorejka iz Novakovca, stara 22 let; Topalovič Ekrem, delavec iz Lukovice, star 19 let in Schuster Marija, delavka iz Kočevja, Rudnik št. 31, stara 16 let.

V Ljubljani sta se poročila: Veselič Ludvik, ključavničarski mojster iz Kočevja, Trg svobode 43a, star 28 let in Pavlin Ivka, šivilja iz Kočevja, Trg svobode št. 38, stara 29 let.

Rodile so: Novak Stanislava iz Kočevja, Roška cesta št. 70; Hudorovič Silva iz Zeljn, dečka.

DOLENJA VAS

Poročila sta se: Tomec Stanislav, logar in Dolenje vasi številka 86, star 33 let in Ilc Rozka, uslužbenka iz Dolenje vasi št. 99, stara 24 let.

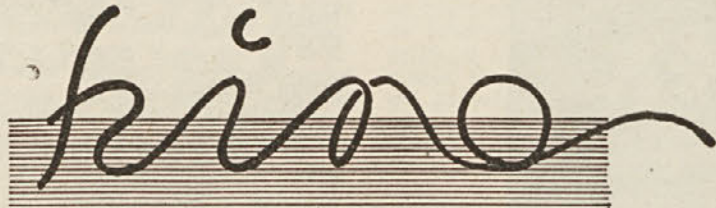
»NOVICE« — glasilo SZDL občin Kočevje in Ribnica. Izdaja in tiska CZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Peter Šobar. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14-a, telefon uprave in uredništva 389. Letna naročnina 800 din, polletna 400 din in jo je treba plačati vnaprej. Za inozemstvo 2.000 dinarjev oziroma 3 ameriške dolarje. Tek. rač. 600-27-1-265 pri NB podružnica Kočevje

CESTITKA

Dragemu očetu Jerneju Campi iz Brega 33 želi mnogo zdravja za njegov god hvaležni sin Jernej, ki služi vojaški rok v Križevcih. Vse ostale pa lepo pozdravlja.

PRODAM

Ugodno prodam malo rabljen

JADRAN KOČEVJE: 17. do 19. avgusta italijanski film »Lažne navike«, 20. in 21. avgusta argentinski film »Zeja«, 22. in 23. avgusta španski film »Viridiana«, 24. in 26. avgusta nemški barvni film »Petrograjske noči«.

STARA CERKEV: 18. in 20. avgusta poljski film »Smrti zapisani«, 25. in 26. avgusta nemški barvni film »Črni blisk«.

STARA CERKEV: 18. in 19. avgusta poljski film »Smrti zapisani«, 25. in 26. avgusta francoski film »Primer dr. Laurenta«.

SODRAŽICA: 18. in 19. avgusta ameriški barvni film »Cajnica«, 25. in 26. avgusta nemški

globok otroški voziček. Informacije: Kočevje, Trata 14, vsak dan od 14. ure naprej.

PRODAMO

Hišni svet Trg svobode 5, Kočevje ugodno prodaja strešno opako »bobrovec«. Informacije pri naslovu.

film »Dalmatinska svatba«, VELIKE LASCE: 18. in 19. avgusta japonski film »Ljudjetorpeda«, 25. in 26. avgusta francoski barvni CS film »Noči Lukrecije Borgie«.

DOBREPOLJE: 18. in 19. avgusta ameriški CS film »Oklahoma«, 22. avgusta franc. film »Eskadrilja Normandija — Njemen«, 25. in 26. avgusta ameriški CS film »Trgatev«, PONIČKE: 23. avgusta francoski film »Eskadrilja Normandija — Njemen«.

PREDGRAD: 18. in 19. avgusta italijanski barvni film »Vojna in mir« I. del, 25. in 26. avgusta italijanski barvni film »Vojna in mir« II. del

BROD NA KOLPI: 18. in 19. avgusta ameriški barvni film »20.000 milj pod morjem«, 25. in 26. avg. amer. barvni film »Davy Crocket«.

LOŠKI POTOK: 19. avgusta italijanski film »Vrnil se bom v Kandaro«, 26. avgusta italijanski CS film »Spomin iz Italije«.

SPORED RTV LJUBLJANA

SPORED

za soboto, 18. avgusta 1962
5.00—8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) — vmes ob 5.05 6.00, 7.00 in 8.00 Poročila, 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji, 8.35 Nekaj partizanskih samospjevov z medigro, 8.55 Početniško popotovanje od strani do strani Vera Panova: Serjoza, 9.10 Zabavni kaleidoskop, 9.40 Od Ljubljane do Skopja, 10.00 Poročila, 10.15 Od tod in ondod, 11.00 Novi posnetki Bizertove Carmen, 11.35 Mali klub ljubiteljev popevk, 12.00 Poročila, 12.00 Igra nam Trio Avsenik, 12.15 Kmetijski nasveti 12.25 Melodije ob 12.25, 13.00 Poročila, 13.30 Baletni intermezzo, 14.05 Glasbeni omnibus, 14.30 Prireditve dneva, 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo, 15.00 Poročila, 15.20 Šaljiva klavijatura, 15.40 Popoldne ob zborih Vasilija Mirka in Petra

Liparja, 16.00 Vsak dan za vas, 17.00 Poročila, 17.05 Gremo v kino, 17.50 Ciganske melodije, 18.00 Poročila, 18.10 Franz Liszt: Koncert za klavir in orkester št. 2, 18.30 Dalmatinske narodne, 18.40 Okno v svet, 19.00 Glasbene razglednice, 19.30 Za prijeten konec tedna, 22.00 Poročila, 22.15 Oddaja za naše izseljenke, 23.00 Poročila, 23.05 Za ples in razvedrilo, 24.00 Zadnja poročila.

SPORED

za nedeljo, 19. avgusta 1962
6.00—8.00 S sprejemnikom na dopust, 8.00 Mladinska radijska igra — Astrid Lindgreen: Erazem in potepuhi — II, 8.40 Dva sodobna skladatelja pišeta za mladino — Jena Absil in Buholav Martinu, 9.00 Poročila, 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden, 10.00 Se pomnite tovariši... Stane Stražar: Juriš ob Trojci do Skocjana — II, 10.30

Promenadni koncert orkestra Češke filharmonije, 11.30 Ernest Petrin: Izseljeni doma — reportaža, 11.50 Sto taktov za dober tek 12.00 Poročila, 12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — I, 13.00 Poročila, 13.30 Za našo vas, 14.00 Petnajst minut s Slovenskim oktetom, 14.15 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — II, 15.00 Poročila, 15.15 Trikrat pet, 15.30 Operni recital tenorista Rudolfa Francla, 16.00 Humoreska tega tedna, 16.20 Melodije za nedeljsko popoldne, 17.00 Poročila, 17.05 Sportna nedelja, 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 Vaša pesem — vaša melodija, 20.50 Sportna poročila, 21.00 Od Bacha do Debussyja z violončelistom Janosom Starkerm, 22.00 Poročila, 22.15 Ansambli in solisti RTV Ljubljana, 23.00 Poročila, 23.05 Zaplešimo v novi teden, 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

V pasjih dneh na potepu po Kočevju

Na sestanku smo razpravljali o proizvodnji, delitvi dohodka, storilnosti, kvaliteti dela in naši zavesti do kolektiva. O vsem je bilo veliko mnenj in predlogov. Glave so nam postale že utrujene, ker je bila prava poletna pasja vročina, ko se človeku nič več ne ljubi razmišljati o različnih problemih.

na. Z gornjega konca Rinže so se vračali fantje in dekleta s kopanja.

Največja pomanjkljivost mesta in okolice je za pasje dni kopališče, da bi se ljudje lahko pošteno okopali. Res ni čudno, ko pravijo, da je Kočevje ob nedeljah prazno. Okrog 300 osebnih avtomobilov. Kolikor jih je

lektiv je v znižanju poslovnih stroškov podzvel vse potrebne ukrepe. Število zaposlenih je omejil na minimum, kakor tudi ostale izdatke. Zato natakarcica ne bo mogla izkoristiti vsega letnega dopusta, ker ne morejo pustiti same mlade, ki so v delu še neizkušeni.

V trgovini Manufaktura je bilo spet precej ljudi. Izbira blaga je res dobra, prodajavke pa uslužne. Stranko takoj vprašajo, kaj želi. Nič niso hude, če pravi stranka, da bo samo pogledala. »Pa zdravo!« pravijo, ko stranka, ki ni nič kupila, gre iz trgovine. Morda bo prišla pa drugič. Naši trgovci pokažejo kar lep odnos do strank, to jim je treba priznati.

V Železnini je bilo isto, stranke in vljudni pozdravi v vprašanji: »Kaj želite?« Ljudje so izbirali žebije, vijake in razne druge kovinske predmete.

Pod mostom in na mostu proti Veterinarski postaji so bili spet mladi ribiči. Za Veterino je bila krožna žaga, žig-žig, da je kar rezalo po ušesih. Pod vrbrami se je slišal smeh žensk. Vrbe ob Rinži so res v okras tega dela mesta. Na žalost pa to podoba pokvari lokvanj, ki se je razbohotil po Rinži.

Veterinarski delavci so pri vzhodu na dvorišče nekaj živo razpravljali, po Roški cesti so brneli avtomobili in motorji, katerim so se umikali pešci in kolesarji.

»Kam pa sedaj?« je vprašal nekdo, ko smo končali. »Na potep.« In res smo se odpravili po mestu. Po Ljubljanski cesti je bilo kar precej ljudi, ki so hodili na vse strani. Njihova hoja je bila bolj počasna, nobenemu se ni posebno mudilo, razen motoristom, ki so pritskali na plin, da je motor še bolj ropotal po ulici. V pekariji je bilo kar precej ljudi, otroci so kupovali sladole, starejši kruh in ostale dobrote. Prišel je znanec s pol štruce kruha, zavitim v papir. »Stopi še k mesarju in kupi tisto ta veliko šunkarico, pa se bomo lahko najedli,« mi je dejal tovariš.

»Veš, ni dobro, da preveč ješ, ker ti že raste trebuh. To pa ni zdravo, pravijo zagovorniki vitke linije, ker si potem preveč neroden.« Pred Rogom so se poslavljali sezonski delavci, ki so odhajali proti železniški postaji. Morda so odšli na obisk domov, kdo bi vedel. Na tržnici v spodnjih prostorih je bilo še precej prodajavcev z raznim blagom, poleg njih tudi nekaj kupcev, žensk in mladine. Na mostu in poleg njega je bilo več mladih ribičev, ki so pridno metali trske v Rinžo. V pločevinastih posodah so imeli že nekaj rib.

Po Trgu svobode so hodile sem in tja skupine mladih ljudi, ki se jim ni nikamor mudilo. Videlo se je, da so tudi na mladino pritisnili pasji dnevi. Pri mizah pred kavarno je bilo precej gostov in tudi v lokalu je sedelo več skupin. Natakarcice so imele dovolj dela. Gostje so naročali pivo in limonado. »Kako vam gre v kavarni?« »Tako no, že gre.«

V lokal so prišli novi gostje. V trgovini Manufaktura je v izlozbi pisalo o razprodaji odevi po znatno znižanih cenah, po 790 din. No, morda bodo začele cene le padati, ker grede sedaj še vedno navzgor, kot toplomer v pasjih dneh. V trgovini je bilo okrog 20 kupcev, povečini žensk, ki so izbirale raznovrstno blago. Pravijo, da je danes potrebno zelo zahtevna, pa naj bo to v izbiri ali pa kvaliteti. Prodajavci so pridno razvijali blago pred kupci in bo to, da je potrebno zahtevna, menda kar držalo, vsaj videz je bil tak.

V trgovini Sadje-zelenjava je bilo še več kupcev, kar je razumljivo za pasje dni. Pravijo, da ta trgovina ni bila še nikoli tako založena z raznim blagom, kot je letos in se je s tem zelo izboljšalo. Samo cene so še precej visoke in sadje ter zelenjava bi bilo dobro v poletnih meseci prodajati še kje drugje.

Na klopeh ob poti v Gaj so sedeli starejši ljudje. Na otroškem igrišču je bilo precej otrok in starejših ljudi, ki so nadzorovali otroke. Prijetno je v pasjih dneh posedeti v senci dreves. Za drvarnico hotela je okrog 12 fantov, starih od 8 do 14 let, ciferalo. Teh vročina ni prav nič motila. Na starih drvarnicah je druga skupina fantov metala karte. Tudi ti so se kar dobro počutili tam gori.

V vrtnariji so ženske zalivale zelenjavo, sonce se je bližalo vrhu Stojne. Na vrhu jablane ob poti v Gaj so se slišali nekakšni glasovi. Dva fanta sta obrabila še zelena jabolka. Kmalu sta splezala z jablane in začela metati krivo palico kot kopje. Ob Rinži so na klopeh sedele ženske, otroci so se igrali v njihovi bližini. Odbojkarji so se pripravljali na trening. Na stadionu in igrišču je bila tiš-

Gostinske delavke v Kočevju

MOZELJ (Glej članek na 2. strani)

Pred Komunalo je bilo na cesti ob Rinži po vsem mestu znano jezercu, ki nastaja sedaj tu, sedaj tam. Čevodvod je spet popustil in dve deklici sta pridno opravljal pri njem svoje delo. Stekli sta na hribček po pekače in svoje delo spet nad-

tapa po našem mestu. Sonce je že prišlo za vrhove Stojne, mesto se je zavijalo v poletni mrak. Kmalu bo nastopil čas počitka in drugi dan bodo ljudje spet vstali v novo se prebujajoči dan.

Na plaži

kar sami, gospodična,« sem jo ogovoril s kolikor sem mogel nežnim glasom. »Ne, nisem gospodična, pa tudi sama nočem biti.« mi je dejala in zopet poméziknila.

»No, to je že dobro,« sem si mislil, »sedaj so karte izenačene.« »Ona brez moža, jaz brez žene, to bo res pravo dopustniško življenje.«

»No, nič hudega,« sem ji dejal, »saj včasih je še bolje tako.«

(Fant, nisi še vsega pozabil, dobro razpletaš svoje mreže. Ribica je zagrabila, poskusi jo izveči.)

Bil sem ponosen nase. Čutil sem se mladeniško napadalnega. »No, še malo, sedaj moraš napeti vse zastarele mladeniške sposobnosti in trdnjava bo padla kot bi mignil.« Vztrajal sem se, si prizadeval, da bi popravil ude, skratka, da bi napravil nanjo čim boljši vtis.

ljevali. Vrbe, topoli in zelenje okrog Komunale se je med betonskimi cevmi in podstavki kar lepo razraslo. V njem so dobili več kotičkov, da se človek lahko ohladi v vročih avgustovskih dneh. Na drugi strani Rinže so lepi zeleni vrtovi in drevesa, ki jih gojijo skrbni gospodarji.

V Kemični tovarni je pelo kladivo. V Avtoparku je šofen montiral gumo. Tovariš, ki je prišel k njemu, je vprašal:

»Si slišal za karambol?«

Kaj je odgovoril vprašani, nisem razumel. V sobi avtošole je bila glava pri glavi, mladinci so o nečem živo razpravljali. Najbrž o delovanju motorja.

Pri Lovcu je bilo na vrtu še največ gostov. 19:15 je razglasil kibic rezultat balinarjev. Kroglja je spet udarila ob krogel in rezultat se je spremenil. V uti so pri dveh mizah zaverovani kvartači šnopsali.

Pred trgovino Oskrba je stal konj, vprežen v voz. Dve prodajavki sta pripeljali dve vreči bele moke, ki so jih potisnili na voz. Tudi v trgovini je bilo precej ljudi. V splošnem so bile trgovine ta dan veliko bolj polne kot gostilne.

Pred mesarjo je stal prodajavec. »Kaj ni nič kupčije?« »Danes so na jedilniku ribe, ker je petek,« je odgovoril.

Urejeno okolje pred stanovanjskimi bloki in Cankarjevi ulici daje lepo podobo mestu. Vidi se, da imajo hišni sveti čut za lepoto, kar je lahko za vzgled marsikateremu našemu hišnemu svetu.

Pri Kmetu je možakar ocenjeval na novo prepletkan prostor. Kuharice so dejale, da bo dobra večerja. Na vrtu so igrali duraka. Tu bi bil tudi konec po-

5.000.000 kilometrov

Zadnji uspeh sovjetske rakete tehnike ter sovjetskih kozmonavtov majorja Nikolajeva in podpolkovnika Popoviča je presenetil ves svet. Res je, da smo podoben poskus pričakovali že nekaj časa, toda uspeh je bil tako silen, da je v trenutku potisnil v ozadje vse druge bolj ali manj pereče mednarodne probleme, kot je obletnica berlinske krize 13. avgusta (ko so pred letom zazidali prehode med obema deloma mesta) ter gromoviti Adenauerjev govor, zaplet v Kongu, stabilizacija položaja v Alžiriji, vladna kriza v Argentini ter eksplozije ameriških in sovjetskih atomskih bomb. Vse to je bilo pozabljeno, oči vseh pa so bile uprte v nebo, sinji, daljni brezračni prostor vesolja, kjer sta štiri oziroma tri dni krožili sovjetski vesoljski ladji s posadkama, Vzhod III in Vzhod IV.

Prva vest je prišla v soboto, 11. avgusta, ko so ob 11.30 izstrelili majorja Nikolajeva, v mračnem vesolju je torej preživel 94,25 ur ali skoraj štiri dni. Medtem je 64-krat letel okrog Zemlje in preletel 2.600.000 km, kar predstavlja sedemkratno razdaljo med Zemljo in Luno.

Podpolkovnika Popoviča so izstrelili skoraj 24 ur kasneje z istega kozmodroma. V vesolju je preživel dobrih 71 ur in preletel nad dva milijona kilometrov. Oba kozmonavta sta skupaj krožila po vesolju 165,26 ur ali sedem dni. Planet sta obletela 112-krat, ekvator sta presekala 224-krat in skupno preletela 4.700.000 kilometrov.

In kaj sta počela ves ta čas »junaka vesolja«? Njuna naloga je bila silno težka, kajti dokazati sta morala, da človek lahko tudi dalj časa vzdrži v brezračnem stanju, obenem pa so hoteli ugotoviti, kako bi lahko dve kozmični ladji v brezračnem prostoru vzpostavili zvezo. Vse to je sijajno uspelo. Kozmonavta sta imela polne roke dela: upravljala sta ladji, jedla, spala, se sprehajala, pisala dnevniki in se preko radia pogovarjala med seboj in z Zemljo, kjer so milijoni navdušnih ljudi sledili vsaki njuni kretnji po televiziji. Da, tudi po televiziji (čeprav so ZDA odklonile prenos preko televizijskega satelita Telstar, češ da

zaradi tehničnih ovir to ni mogoče).

Nekateri so ugibali, če bosta kozmonavta svoji ladji med letom združila, kar bi bil veliki uspeh. To je izredno težka naloga, kajti obe ladji sta leteli s hitrostjo skoraj 30.000 kilometrov na uro. Če bi hoteli združiti obe ladji, bi morali na Zemlji vse elemente druživne silno precizno izračunati in bi najmanjša napaka lahko povzročila uničenje ladij in posadke. Vendar če tega niso storili sedaj, bodo v najkrajšem času, kajti nedvomno je dokazana premoč sovjetskih strokovnjakov nad ameriškiimi (ZDA predvidevajo izstrelitev dveh vesoljskih ladij »Dvojček« šele za 1964. leto).

In še nekaj. Vsi poskusi silno veliko stanejo in če bi vsa razpoložljiva sredstva, strokovnjake in voljo po sodelovanju združili, napeli vse sile, bi bili uspehi nedvomno še večji. Ravno ob najnovšem uspehu Sovjetske zveze so še ostreje kot kdajkoli postavljali vprašanje po popolni razorožitvi, brez slepmišenja in pretvarjanj. To je trenutno najvažnejši in najpomembnejši cilj človeštva, kajti le tedaj, ko mu ne bo grozilo uničenje, ko bodo razprtije in vojne pozabljene, bo lahko strnilo vse svoje sile, se usmerilo v vesolje, na Mesec, Mars, v brezdanji brezvezadni prostor, po čemer že tako dolgo hrepeni...

Dirke v Škojji Loki

Avto-moto društvo Škofja Loka priredi v nedeljo, 19. avgusta velike motociklistične hitrostne dirke, ki se štejejo tudi v okvir državnega in republiškega prvenstva. Motociklisti se bodo pomerili za najvišje lovorike v državi in sicer v vseh kategorijah, od 50 do 250 ccm. Na teh dirkah bodo sodelovali najboljši motociklisti iz vse države. Tekmovali bodo tudi prikolničarji na motociklih do 1200 ccm.

Razgovor opolnoči

Prisedel je, nas nekaj časa poslušal, nato pa se tudi sam vpletel v pogovor. Govorili smo o različnih (v glavnem nepomembnih) stvareh. Nato je pričel pripovedovati:

»...To ni vse skupaj nič! Delal sem ves mesec kot črna živina, res sem delal, bil sem delodajca. Ko pa je prišel obračun, so mi nekaj odrgali (za kaj, nisem razumel), pa sem dobil sedemnajst jurjev! Veš, tako sem bil jezen. Deset tisoč sem dal materi, ostalo sem pa vse zapil!... Za ta daner ne bom več delal, saj nisem neumen. Zda je nelam že tri tedne; šel bom v Nemčijo in dobro zaslužil...«

Poznal se mu je, da je ta dan (okrog polnoči je bilo) že precej pil. Tudi shujšal je v teh treh tednih, ker ni dela! (tako je sam dejal)...

»...da, zaslužil. Tebi bom pa poslal 25 mark...«

»Hvala, z obratno pošto jih dobiš nazaj!«

»25 mark ti bom poslal,« je trmastov vztrajal. »Domov se bom pripeljal z avtomobilom, takim

velikim, da ga bodo vsi gledali.«

»Saj ga ne moreš. Kaj pa carsinska prepoved?«

»To bo samo do novega leta, nato ga bom lahko.«

Nemčija je njegova obljubljenjena dežela; toda ne le njegova, on je le eden mnogih, ki sanjajo o njej, o bogastvu, ki si ga lahko v kratkem času (in menda brez dela) prisluži, o avtomobilih itd. Obljubljenjena dežela, o kateri jim pripovedujejo tisti, ki so že tam. Toda pripovedujejo le o visokih zasluhkih, o avtomobilih, visokem standardu, vsi pa molče o mleku in kruhu, ki ga jedo, o garanju po deset in več ur, o trdih žuljih, s katerimi se dokopljejo do denarja ter o paketihi od doma. Da, tudi to je Nemčija, ne le bogastvo, ampak tudi garanje. Vsi tisti, ki sanjajo o bogati Nemčiji, pa bi morali vedeti, kako je Nemčija prišla do tega standarda in da bi, če bi vsi doma tako delali kot v tujini ter malo bolj štedili, tudi sami imeli mnogo višji standard. Namreč, ni vse zlato, kar se svetli!

F. Grivec

V obratu družbene prehrane Jelka v Kočevju